

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**S.T.O. PRIM IMĦALLEF MARK CHETCUTI
ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL**

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 3 ta' Frar, 2025.

Numru 1

Rikors maħluf numru 956/2013/1 MH

Oswald Caruana

v.

Sandro Mamo; Jonathan Mamo; *J & S Catering Services Ltd* (C 53232) għal kull interess li jista' jkollha

1. Dan huwa appell tal-konvenuti aħwa Mamo minn sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili tal-1 ta' April 2022 li wara illi sabet illi huma temmew l-impjieg tal-attur mingħajr raġuni li tiswa fil-liġi, ikkundannathom *in solidum* iħallsuh il-bilanċ tal-paga minn meta temmewlu l-impjieg sa meta għalaq il-kuntratt ta' impjieg, u wkoll kumpens ieħor talli temmew l-impjieg bi ksur

tal-liġi. Is-sentenza appellata ċaħdet ukoll kontro-talba tal-konvenuti għal danni. Il-fatti rilevanti huma dawn:

2. L-attur kien impjegat bħala *head chef* ta' żewġ ristoranti. Fost il-kondizzjonijiet tal-impjieg tiegħu kien hemm dawn:

- i. kuntratt definit ta' tliet snin u nofs;
- ii. salarju ta' disa' mitt euro (€900) fil-ġimgħa;
- iii. *commission* ta sebgħa fil-mija (7%) fuq bejgħ li jaqbeż għaxart elef euro (€10,000) fil-ġimgħa;
- iv. ħamsin elf euro (€50,000) bħala rigal talli aċċetta li jibda jaħdem mal-konvenuti ħa t-*team* tiegħu miegħu.

3. Lejn l-aħħar tas-sena 2012 is-sidien (fosthom il-konvenuta *J & S Catering Services Ltd*) xtaqu jassenjaw il-kirja u l-avvjament taż-żewġ ristoranti. L-attur għarraġ b'dan lill-konvenuti aħwa Mamo u qalilhom ukoll illi n-negozju kien wieħed tajjeb. Għalhekk talbuh jintroduċihom mas-sidien u, talli għamel hekk, il-konvenut Sandro Mamo wegħdu għaxart elef euro (€10,000).

4. Eventwalment, wara negozjati li fihom l-attur ma ħax sehem, il-konvenuti aħwa Mamo u s-sidien tal-istabbilimenti (fosthom il-konvenuta *J & S Catering Services Ltd*) waslu għal ftehim dwar ċessjoni tal-kirja u tan-negozju u b'kuntratt tat-28 ta' Novembru 2012 *inter alia* ftiehmhekk:

»1. The First Party and the Second Party [is-sidien] hereby formally bind themselves to assign and transfer in favour of the Third Party [il-konvenuti] who formally bind themselves to accept the tenancy of the Premises, as from Tuesday 4th December 2012, subject to the terms and conditions as set out hereunder and subject to the approval of *Valletta Cruise Port plc*;

»... ..

»6. Third Party also assumes to take over all obligations and rights which First Party and Second Party have in favour of Oswald Caruana;

»... ..«

5. Sakemm saret iċ-ċessjoni tal-kirjiet u n-negozji, l-attur kien tħallas biss nofs lir-rigal ta' ħamsin elf euro (€50,000)¹ li kienu ntrabtu li jħallsuh is-sidien ta' qabel, u għalhekk kien fadallu jieħu ħamsa u għoxrin elf euro (€25,000).
6. Ġara li wara li bdew imexxu l-istabbilimenti nqala' diżgwid bejn l-konvenuti aħwa Mamo u l-attur, l-aktar minħabba l-fatt li l-attur kien imdorri jixtri prodotti ta' kwalità superjuri għar-ristoranti waqt illi l-konvenuti aħwa Mamo riedu jnaqqsu kemm jista' jkun l-ispejjeż u għalhekk riedu illi l-prodotti jibdew jinxtraw mingħand *suppliers* oħra li kellhom prezzijiet orħos, iżda l-attur ma qabilx magħhom.
7. Fix-xahar ta' Jannar tal-2013 l-attur kien ukoll jidħol aktar tard mis-soltu għax-xogħol u ġieli kien jibgħat *lis-sous chef* sabiex jidħol jaħdem minflok.
8. L-konvenuti aħwa Mamo għalhekk temmew l-impjieg tal-attur fi Frar tal-2013, madwar xahrejn wara li kienu bdew imexxu n-negozju.
9. Wara li ngħata l-avviż ta' temm tal-impjieg, l-attur b'ittra legali tat-8 ta' Frar 2013 qal hekk lill-konvenut Jonathan Mamo:

»Kif taf ben tajjeb, int itterminajt unilateralment u b'mod illegali u abbużiv l-impjieg tal-mittenti.

¹ Ara para. 2.iv, *supra*.

»Inqas ukoll milli taffetwa l-ħlas tal-kummissjoni ta' ġimagħtejn dovuti minnek lill-mittenti, kif ukoll li tonora l-obbligi kuntrattwali li assumejt mingħand [is-sidien ta' qabel] għal ħlas ta' ħamsa u għoxrin elf euro (€25,000).

»Għalhekk, *in vista* ta' suespost qed tiġi interpellat sabiex immedjatement u sa mhux aktar tard minn ħamest (5) ijiem mid-data ta' din l-ittra, tħallas dawn l-ammonti jew kull ammont verjuri li huwa dovut minnek.

»Qed tiġi wkoll avżat illi il-mittenti qed jaċċetta ċ-ċekk fl-ammont ta' għaxart elef euro (€10,000) mogħti minnek lill-imma s'issa mhux imsarraġ, bħala ħlas lill-dovut fir-rigward ta' senserija fuq in-negozju ...

»Separatament inti mitlub li tikkonferma li aċċetajt ir-ritorn fil-pussess tiegħek tal-vettura tal-marka *Volkswagen Polo* mingħand il-mittenti bħala f'kundizzjoni tajba u kif kienet mogħtija lillu.

»Kun af illi fin-nuqqas li tonora l-obbligi ta' suespost, li jistgħu *inter alia* jġibu saħansitra sanzjonijiet kriminali, u l-mittenti ser jieħu l-proċeduri kollha neċessarji fil-konfront tiegħek sabiex jissalvagwardja l-interessi tiegħu, inkluż il-ħruġ ta' mandati relattivi.«

10. Il-konvenut Sandro Mamo hekk b'ittra tad-9 ta' Frar 2013:

»Kif infurmajtek nhar l-1 ta' Frar 2013, l-impjieg tiegħek ġie terminat b'effett minn dik l-istess data. Taf ben tajjeb li l-impjieg tiegħek ġie terminat fi żmien ta' *probation* skond il-liġi. Però *oltre* għall-istess dritt mogħti lili mil-liġi fi żmien ta' *probation*, l-impjieg tiegħek ġie terminat ukoll għal raġuni ta' mankanzi gravi da parti tiegħek fl-impjieg tiegħek inkluż serq u frodi konsistenti fost affarijiet oħra fit-talba ta' *commissions* minn diversi *suppliers* u aġir persistenti kontra l-interessi ta' min kien qiegħed jimpjegak.

»Inti mitlub sabiex fi żmien ġimgħa mil-lum tirritorna kull oġġett tiegħek appartenenti lil [l-istabiliment] u / jew lili.

»Fin-nuqqas ma jkollix alternattiva, għalkemm nammetti kontra qalbi, li nieħu passi legali kontrik anke bil-pulizija.«

11. L-attur fetaħ il-kawża tallum fl-4 ta' Ottubru 2013 u talab illi l-qorti:

- »i. tiddikjara *ai termini* ta' qbil bejn il-partijiet il-konvenuti jew min minnhom huma responsabbli li jħallsu lir-rikorrent is-senserija dovuta in konnessjoni mat-trasferiment tal-kummerċ tar-restoranti ... liema trasferiment seħħ bejn is-soċjetà konvenuta *J & S Catering Services Ltd* (C 53232) bħala l-bejjigħa, u l-konvenuti Sandro Mamo u Jonathan Mamo bħala x-xerrejja;
- »ii. tordna l-ħlas tas-senserija dovuta lir-rikorrent in konnessjoni mat-trasferiment tal-kummerċ ... hekk likwidat minn dina l-qorti;
- »iii. tiddikjara u tordna lill-konvenuti, jew minn minnhom, li huma għandhom iħallsu lir-rikorrent id-djun dovuti lillu in konnessjoni mal-impjieg tiegħu bħala *head chef* hekk likwidat minn dina l-qorti;

- »iv. tiddikjara illi l-konvenuti jew minn minnhom ... naqsu milli jonoraw l-obbligazzjonijiet li assumew mingħand *J & S Catering Services Ltd* meta b'mod illegali u abużiv itterminaw unilateralment l-impjieg tar-rikorrent, fl-1 ta' Frar 2013, mingħajr ebda raġuni valida jew pre-avviż hekk kif stipulat fil-liġi;
- »v. tiddikjara u tordna illi l-konvenuti, jew minn minnhom, għandhom iħallsu lir-rikorrent il-paga dovuta tax-xahar ta' Jannar 2013 għax-xogħol ta' *head chef* fir-restoranti surreferiti;
- »vi. tiddikjara u tordna illi l-konvenuti, jew minn minnhom, għandhom iħallsu s-salarji rimanenti minn meta ir-rikorrent ġie illegalment itterminat mill-impjieg tiegħu sa meta jagħlaq il-kuntratt tas-servizz, hekk likwidat skond il-liġi minn dina l-qorti;
- »vii. tikkundanna ... lill-konvenuti jew minn minnhom ... jħallsu d-danni kollha li ġew ikkawżati mill-aġir illegali tagħhom.
- »Bl-ispejjeż u bl-imgħax mid-data tal-ittra ġudizzjarja.«

12. Il-konvenuti aħwa Mamo ressqu dawn l-eċċezzjonijiet:

- »1. L-ewwel żewġ talbiet rikorrenti għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra l-istess rikorrent in kwantu l-ebda somma ma hija dovuta għal senserija b'rabta mat-trasferiment tan-negozju bejn l-intimati u lanqas ir-rikorrent ma wettaq xi atti ta' senar li jagħtu lok għal xi forma ta' kumpens.
- »2. Għal dak li jirrigwarda t-talbiet numru iii sa vi mressqa mir-rikorrenti, din il-qorti ma għandhiex kompetenza li tittratta dawn il-kawżali, in kwantu l-istess talbiet jinneċessitaw s'tharriġ dwar il-kundizzjonijiet ta' impjieg tar-rikorrent, in-natura tal-kuntratt ta' impjieg tiegħu u jekk it-tkeċċija tiegħu kienetx waħda ġusta o *meno*, liema mertu huwa ta' kompetenza esklussiva tat-Tribunal Industrijali u għalhekk din il-qorti għandha tastjeni milli tiegħu konjizzjoni ta' l-istess talbiet.
- »3. Mingħajr preġudizzju għas-suespost għal dak li jirrigwarda t-tielet talba tar-rikorrenti, l-intimati esponenti ma humiex il-leġittimi kontraditturi in kwantu huma ma kinux parti mill-ftehim bejn is-soċjetà intimata u r-rikorrenti, jekk fil-fatt kien hemm tali ftehim, u fl-ebda ħin l-intimati esponenti ma assumew id-djun li seta' kellha s-soċjetà intimata.
- »4. mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-intimati esponenti ma humiex debituri tar-rikorrent iżda huma kredituri kif ser jiġi ppruvat fil-mori tal-kontrolba li huma qed jippreżentaw kontestwalment ma' din ir-risposta ġuramentata.
- »5. Mingħajr preġudizzju għas-suespost is-seba' talba tar-rikorrenti għandha tiġi miċħuda bl-ispejjeż kontra l-istess rikorrent in kwantu fl-ewwel lok ir-rikorrent ma sofra ebda dannu, fit-tieni lok jekk sofra xi danni dan ma huwiex imputabbli lill-intimati esponenti u fit-tielet lok tali talba ma hijiex sostenibbli meta fil-premessi għal tali talba ma hemm l-ebda referenza għal jew indikazzjoni li r-rikorrent sofra xi dannu.

- »6. Mingħajr preġudizzju għas-suespost l-impjeg tar-rikorrent ġie terminat għal raġuni valida u tajba fil-liġi u għalhekk l-ebda flejjes ma huma dovuti lir-rikorrenti;
 - »Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.
- »Bl-ispejjeż«

13. Imbagħad, b'rikonvenzjoni, il-konvenuti aħwa Mamo ressqu dawn il-kontro-talbiet:

- »L-esponenti kienu jimpjegaw lil Oswald Caruana bħala *head chef* ... u dan sa minn Diċembru 2012.
- »Minkejja li kellu responsabilitajiet maniġerjali, Oswald Caruana beda jew ma jidholx għax-xogħol meta kien hekk mistenni minnu jew jidhol tard u dan f'Diċembru meta x-xogħol natalizju jkun fl-aqwa tiegħu u jkun importanti ferm għal kull stabbiliment tal-ikel.
- »B'konsegwenza tal-aġir ta' Oswald Caruana, l-esponenti tilfu ħafna xogħol ta' klijenti u minkejja l-isforzi tagħhom ħarġu b'telf għall-istess żmien.
- »Minn verifiki li bdew jagħmlu beda jirriżultalhom li Oswald Caruana kien qiegħed jitlob u jieħu għalih *commissions* mingħand *is-suppliers* u saħansitra ma jixtrix mingħand *suppliers* anke jekk kellhom prezzijiet aħjar jekk ma jingħatax *commissions*.
- »*Inoltre* waqt il-ħin tax-xogħol l-istess impjegat kien jagħmel użu minn sustanzi illegali liema użu ma kienx jippermettilu jagħmel xogħlu adegwatament u dan b'detriment għall-esponenti u n-negozju tagħhom;
- »Ripetutament l-istess Oswald Caruana kien qiegħed jaħdem kontra l-interessi tal-istess negozju tal-esponenti.
- »Dan kollu wassal sabiex l-esponenti jsofru danni, konsistenti fost affarijiet oħra f'telf ta' profitti, u frodi, b'riżultat ta' l-aġir ta' Oswald Caruana.
- »Minkejja li huwa ġie interpellat sabiex jagħmel tajjeb għal tali danni, huwa baqa' inadempjenti.
- »Għaldaqstant *in vista* tal-premess, l-esponenti jitolbu li din il-qorti jogħgħobha:
 - »1. tiddikjara lil Oswald Caruana responsabbli għad-danni u t-telf sofferti minn Sandro u Jonathan Mamo u ta' arrikiment indebitu a skapitu tal-istess Sandro Mamo u Jonathan Mamo;
 - »2. tillikwida ... d-danni hekk sofferti minn Sandro u Jonathan Mamo u s-somom meħudha indebitament minn Oswald Caruana;
 - »3. tikkundanna lil Oswald Caruana jħallas lil Sandro u Jonathan Mamo s-somma hekk likwidata;
- »Bl-ispejjeż u bl-imgħax dekorribli skond il-liġi.«

14. L-attur wieġeb hekk:

- »i. In kwantu għandu x'jaqsam mad-danni sofferti, dawn qatt ma jistgħu jreġu, *stante* illi ... r-rikonvenzjonat qatt ma aġixxa ħażin fil-konfront tal-intimati rikonvenjenti u l-intimati rikonvenjenti qatt ma indikaw fiex jikkonsistu dawn id-danni; anzi kif ser jiġi ppruvat fil-mori tal-kawża r-rikonvenzjonat kien iġibilhom ħafna kljentela li kienu jiġu għewwa r-restoranti speċifikament għal-kwalità merbuha u għas-servizz tar-rikonvenzjonat.
- »ii. In kwantu għandu x'jaqsam mal-arrikketiment indebitu, tali talba ma hijiex sostenibbli u fil-premessi tal-intimati rikonvenjenti ma hemm l-ebda allegazzjoni dwar fejn arrikkixxa ruħu fil-konfront tagħhom u wisq inqas kif dan l-arrikaxximent kien indebitu a skapitu tal-istess intimati rikonvenjenti.
- »iii. JUIDher ċar illi din il-kontro-talba mhi xejn ħlief frivola u vessatorja intiża biss sabiex iħamgu l-isem u reputazzjoni tar-rikonvenzjonat.«

15. B'nota tal-21 ta' Marzu 2014 l-attur ċeda l-kawża safejn tolqot lis-soċjetà

J & S Catering Services Ltd.

16. L-ewwel qorti ddeċidiet hekk:

- »1. tilqa' l-ħames eċċezzjoni tal-konvenuti safejn kompatibbli ma' dak deċiż fis-sentenza dwar l-azzjoni prinċipali tal-attur filwaqt li tiċhad il-bqija tal-eċċezzjonijiet tagħhom;
- »2. tilqa' limitament l-ewwel żewġ talbiet safejn kompatibbli ma' dak deċiż fis-sentenza u tordna lill-konvenuti solidament bejniethom iħallu lill-attur is-somma ta' għaxart elef euro (€10,000) rappreżentanti kumpens miftiehem bejniethom b'riżultat tat-trasferiment tal-kummerċ ta' żewġ ristoranti;
- »3. tilqa' t-tielet talba u tordna lill-konvenuti solidament bejniethom iħallu lill-attur is-somma ta' ħamsa u għoxrin elf euro (€25,000) bilanċ minn somma akbar rappreżentanti dejn dovut lilu b'rabta mal-impjieg tiegħu bħala *head chef* fir-ristoranti;
- »4. tilqa' r-raba' talba kif dedotta;
- »5. tilqa' l-ħames talba u tordna lill-konvenuti solidament bejniethom iħallu s-somma ta' elf, tliet mija u tmenin euwro (€1,380) lill-attur bħala paga dovuta għax-xahar ta' Jannar 2013 għax-xogħol tiegħu bħala *head chef* fir-restaurant msemmija;
- »6. tilqa' s-sitt talba u *ai termini* tal-artikolu 36(11) tal-Kap. 452 tal-Liġijiet ta' Malta tordna lill-konvenuti solidament bejniethom sabiex iħallu lill-attur is-somma ta' ebrgħa u ħamsin elf euro (€54,000) rappreżentanti l-bilanċ rimanenti minn meta għie illegalment terminat l-impjieg tiegħu sa meta għalaq il-kuntratt ta' servizz;
- »7. tiċhad is-seba' talba tal-attur;

- »8. tiċhađ il-kontro-talba tal-konvenuti rikonvenzjonanti u tilqa' l-eċċezzjonijiet tal-attur rikonvenzjonat safejn kompatibbli ma' dak deċiż fis-sentenza.
- »9. Bl-ispejjeż u bl-imgħax mid-data tal-ittra uffiċjali kontra l-konvenuti solidament bejniethom.«

17. Il-konsiderazzjonijiet li wasslu lill-ewwel qorti għad-deċiżjoni tagħha, sa-fejn relevanti għall-appell, ġew imfissra hekk fis-sentenza appellata:

»Permezz tal-kawża odjerna l-attur qiegħed jitlob lill-qorti tiddikjara u tordna –

- »• l-ħlas ta' senserija allegatament dovuta lilu b'riżultat tat-trasferiment tal-kummerċ ta' żewġ ristoranti;
- »• l-ħlas ta' djun allegatament dovuti lilu in konnessjoni mal-impjieg tiegħu bħala *head chef* fiż-żewġ ristoranti msemmija;
- »• li t-terminazzjoni unilaterali tal-impjieg tiegħu mill-konvenuti bla raġuni valida kien[et] illegali u abbużiv[a] peress li huma naqsu milli jonoraw l-obbligi assunti minnhom mingħand *J & S Catering Services Ltd* ('il quddiem imsejha "J & S");
- »• l-ħlas tas-salarju rimanenti lill-attur mid-data tat-terminazzjoni tal-impjieg tiegħu sa meta jagħlaq il-kuntratt ta' servizz;
- »• l-ħlas tad-danni kawżati mill-aġir illegali tal-konvenuti.

»Min-naħa tagħhom il-konvenuti rribattew il-pretensjonijiet attriċi bħala infondati fil-fatt u fid-dritt. Huma ressqu mhux biss eċċezzjonijiet ta' natura preliminari fir-rigward ta' uħud mit-talbiet iżda anke fir-rigward tal-mertu saħqu li –

- »• l-attur qatt ma kien wettaq servizzi ta' sensar li jagħti lok għal xi ħlas ta' kumpens;
- »• huma mhumhiex debituri tal-attur anzi huma kredituri tiegħu;
- »• l-attur ma soffra ebda danni u jekk dan seħħ dan mhuwhiex tort tagħhom u għalhekk m'għandhomx jirrispondu għalih;
- »• l-impjieg tal-attur ġie terminat għal raġuni valida u tajba fil-liġi.

»Il-konvenuti pprevalixxew ruħhom mit-talbiet tal-attur u ppreżentaw kontro-talba kontestwalment mar-risposta ġuramentata tagħhom permezz ta' liema huma talbu lill-qorti tiddikjara li l-attur rikonvenzjonat huwa responsabli għad-danni u t-telf sofferti minnhom u ta' arrikkiment indebitu a skapitu tagħhom kif ukoll li tillikwida u tordna l-ħlas ta' tali danni.

»Għal dawn il-pretensjonijiet l-attur wieġeb li ma jistgħux ireġu peress li huwa qatt ma aġixxa ħażin fil-konfront tal-atturi; anzi huwa kien iġibilhom klijentela li kienu jmorru speċifikament għall-kwalità u għas-servizz tiegħu. *Inoltre* huwa b'ebda mod ma arrikkixxa ruħu a detriment tagħhom.

»Mill-atti jirriżulta li –

»1. L-attur Oswald Caruana xehed illi fl-1 ta' Diċembru 2011 huwa kien beda jaħdem bi prova bħala *head chef* ġewwa l-kċina komuni ta' Is-sid ta' dawn it-restaurants fl-epoka kienu *J & S Catering Services Ltd*. Huwa jgħid li fit-3 ta' Frar 2012, bi ftehim verbali, huwa kien uffiċjalment impjegat hemm għal tliet snin u nofs. Lejn l-aħħar ta' Novembru tal-istess sena, il-konvenut Sandro Mamo u martu marru jieklu hemm. L-attur għandu konozzenza ta' Sandro Mamo peress li fl-iskola sekondarja kienu studenti flimkien. Mamo qallu li kien qiegħed jipprova jinnegozja t-trasferiment tal-kummerċ ta' stabbiliment ieħor L-attur wiegħbu li jekk huwa kien interessat jixtri f'dik it-triq huwa seta' jinnegozjalu biex jixtri n-negozju ... għal prezz aħjar minn dak tal-istabbiliment l-ieħor.

»Skont l-attur, Mamo reġa' mar ifittxu r-ristorant wara ftit jiem u wara ruħu nteressat f'din il-proposta. Mamo qallu wkoll li jekk iqabdbu mas-sidien tal-kummerċ u jinnegozjalu prezz tajjeb huwa kien ser jagħtih €10,000 għax-xogħol ta' sensar li jkun għamel. Skont l-attur, jekk isir it-trasferiment tan-negozju ..., Mamo kien ftiehem miegħu li jħallsu €10,000. L-attur għamel kuntatt dwar dan ma' wieħed mid-diretturi tas-soċjetà *J & S Catering*, Shane Scicluna, li kien residenti fl-esteru u qabdbu bit-telefon ma' Mamo. Xi jiem wara, Scicluna u d-direttur l-ieħor Joseph John Azzopardi (li wkoll jgħix fl-esteru) ġew Malta. Għalkemm oriġinarjament il-ftehim kien esklussivament fuq ..., wara diskursata li Shane Scicluna kellu mal-attur, dan kellmu dwar il-ħsieb li jsir il-bejgħ ukoll tan-negozju tal-kummerċ ta' ..., liema trasferiment kien jinkludi wkoll lill-attur bl-isem. Scicluna qallu wkoll li dan it-trasferiment tal-kummerċ kien jinkludi wkoll it-trasferiment tal-obbligi u l-ammonti kollha dovuti lil minn *J & S*. L-attur aċċetta l-proposta.

»Fl-ewwel ġimgħa ta' Diċembru 2012 ġew miftehma l-kundizzjonijiet kollha għat-trasferiment ta' ... u wara li Scicluna ħareġ bil-proposta li joffrili ... b'ismu, jiġifieri ... *by Oswald*, ġew miftehma l-kundizzjonijiet kollha ta' ... fosthom li t-trasferiment kien jinvolvi wkoll l-obbligi kollha assunti minn *J & S* mal-impjegati tagħhom u li b'hekk il-paga tal-attur, flimkien mal-ammont dovut lil mis-soċjetà *J & S* (€25,000) bilanċ ta' somma akbar ta' €50,000 issa kienu ser jithallsu minn Sandro u Jonathan Mamo, li kienu ser jixtru l-kummerċ bi sħab. Ftit jiem wara l-kuntratt tat-trasferiment tal-kummerċ ... u ... ġie ffirmat bejn is-soċjetà *J & S* bħala bejjigħa u Sandro u Jonathan Mamo bħala xerrejja.

»L-attur isemmi wkoll li mill-€10,000 imwiegħda lilu, huwa, minn jeddu u avolja kien għadu ma tħallasx is-somma, ta s-somma ta' €1,500 fi flus kontanti lil wieħed mill-impjegati Alan Ciantar li kien il-persuna li oriġinarjament kien għadda telefonata lill-attur sabiex dan ikellem lil Scicluna l-ewwel darba dwar il-proposta tat-trasferiment. Dan minkejja l-konsapevolezza li Ciantar ma kellu ebda rwol ta' senserija f'dan il-każ.

»Wara t-trasferiment tal-kummerċ f'Diċembru 2012, bdew jiġġestixxu dawn iż-żewġ ristoranti u l-attur kompli jaħdem normali bħala *head chef* fil-kċina komuni taż-żewġ ristoranti flimkien ma' *team* li huwa għaqqad. Fil-perjodu tal-Milied kienu impenjati ħafna u wara li għaddew il-festi huwa għamel użu mil-*leave* tiegħu billi għamel ġimgħa u nofs jaħdem nofs ta' nharijiet sabiex jistrieħ ftit. Ma ħax granet sħaħ *leave* halli ma jiffax piż żejjed fuq it-*team* tiegħu.

»Fl-1 ta' Frar 2013 l-impjieg tal-attur ġie terminat mill-konvenuti. Dan mingħajr ma rċieva ebda twissija. Ir-raġuni li ngħata kienet li jridu jagħmlu aktar profitti u b'hekk kienu ser iwaqqfu lilu u jzommu t-team tiegħu. Bidlu anke l-fornituri u bdew iġibu prodotti irħas minn dak li kien jordna hu, minkejja li hu kien jordna prodotti speċifiċi għax kienu ta' kwalità aktar superjuri.

»Madankollu Sandro Mamo baqa' jgħidli li se jħallsu l-€10,000 senserija u infatti nħarġu żewġ ċekkijiet f'ismu ffirmati minn Sandro Mamo – wieħed ta' €10,000 rappreżentanti xogħol ta' sensar u l-ieħor fl-ammont ta' €1,380 rappreżentanti l-aħħar paga dovuta lilu, it-tnejn datati l-1 ta' Frar 2013. Huwa rritorna f'kundizzjoni tajba l-vettura mogħtija lilu. Fit-8 ta' Frar 2013 huwa bagħatilhom ittra fejn talabhom jonoraw l-obbligi kuntrattwali li assumew mingħand J & S, li jinkludu l-ħlas ta' €25,000. Avżahom ukoll li kien ser iżomm iċ-ċekk tal-€10,000, li kien għadu mhux imsarraġ, bħala l-ħlas dovut lilu għas-senserija.

»Madankollu fid-9 ta' Frar 2013 l-attur irċieva ittra permezz ta' liema ġie nfurmat li l-impjieg tiegħu ġie terminat b'effett mill-1 ta' Frar 2013 fiż-żmien ta' *probation* skont il-liġi. *Oltre* dan, huwa kien qed jitkeċċa *stante* allegati mankanzi gravi da parti tiegħu fl-impjieg inkluż serq u frodi konsistenti fit-talbiet għal *commissions* minn diversi *suppliers* u aġir persistenti kontra l-interessi tal-*employer* tiegħu. L-attur jiċċad dawn l-allegazzjonijiet.

»L-attur irċieva wkoll abbozz ta' riżenja mingħand il-konvenuti datat l-1 ta' Frar 2013, miktub f'ismu stess fejn jgħid li huwa kien qed jirċievi s-somma ta' €14,880 bħala ħlas finali għall-ammonti dovuti lilu mill-konvenuti u l-obbligi relatati mal-impjieg tiegħu ġewwa ż-żewġ ristoranti. Meta avżahom li ma kienx qed jaċċetta li jiffirma tali ittra, l-konvenuti għamlu *stop-payment* taċ-ċekkijiet kollha li kienu preċedentement ingħataw lilu, inkluż iċ-ċekk tal-paga.

»In kontro-eżami huwa qal li mal-*Jobs Plus* kien registrat bħala *full-time executive chef*. Ir-responsabilitajiet tiegħu kienu bħala *head chef*, li jagħmel il-*menus*, jieħu ħsieb il-kċina u jara li l-klijent sodisfatt. Meta mar jaħdem magħhom J & S kienu talbuh jgħaqqad *team* u hu hekk għamel. It-tmexxija tal-kċina kienet f'idejh bil-kunsens tal-*manager* għan-nom tal-kumpannija. Huwa reġa' ta dettalji marbuta mal-pretensjoni tiegħu għall-ħlas ta' senserija u dwar il-kundizzjonijiet tax-xogħol li ftiehem flimkien mal-J & S. Huwa ċaħad li kien jingħata *commission* mis-*suppliers*. Iċ-ċekk ta' €50,000 maħruġ minn Dr Ghaznavi huwa ntiż bħala garanzija. J & S bdew iħallsuh ftit ftit u, meta sar it-trasferiment tan-negozju, minn dak l-ammont li kien dovut lilu bħala rigal biex imur jaħdem magħhom huwa kien fadallu jirċievi €25,000. Il-€25,000 l-oħra kienu tħallsu lilu b'diversi ammonti f'perjodi diversi.

»L-attur esebixxa wkoll kopja ta' abbozz ta' kuntratt tax-xogħol datat 2 ta' Novembru 2011 li skont hu ma ġiex iffirmat minħabba traskuraġni tal-imgħallmin

»2. Skont l-*employment history* tal-attur, mill-1 ta' Frar 2012 sat-30 ta' Novembru 2012 huwa kien impjegat *full-time*, b'mod indefinit ma' J & S bħala *chef*. Imbagħad mill-1 ta' Frar 2013 'il quddiem huwa beda jaħdem *full-time self employed chef* band'oħra.

»3. Xehdu wkoll Oliver Abdilla, Kevin Grima u Joseph Zammit dwar il-
ħiliet professjonali tiegħu bħala *chef* u l-kwalità tal-ikel imħejji minnu u
David Debono dwar il-forniment ta' prodotti tal-ikel lil-attur.

»4. Xehed l-Avukat Dr Shaheryar Ghaznavi li qal li jaf lill-attur u ġieli
qdieh l-uffiċċju. Ikkonferma li kien assista lil Shane Scicluna, ex-
direttur tas-soċjetà *J & S Catering Services Ltd* biex hejja l-kuntratt ta'
impjieg tal-attur ma' dik il-kumpannija. Xehed li Oswald Caruana beda
jaħdem mal-kumpannija msemmija imma ma kienx ċert jekk hux fis-
sena 2012. Wara *J & S* kienet ċediet dan in-negozju lill-aħwa Mamo.
Ix-xhud kien ukoll l-avukat ta' *J & S* u qal li l-kuntratt ta' impjieg li kellu
Caruana kien verbali. *J & S* kienet wiegħdet lil Caruana €50,000 biex
jassiguraw is-servizzi tiegħu. Dak iż-żmien kien hemm xi ħamsa jew
sitta min-nies li kienu riedu s-servizzi tiegħu u għalhekk offrewlu din is-
somma. Parti minnha tħallset. Kienu infurmawh il-klijenti tiegħu dwar
dan. Mingħalih kienet tħallset nofs din is-somma. Sa fejn jiftakar hu,
skont il-ftehim verbali li kellhom, fl-ewwel Milied is-sena ta' wara kellu
jithallas l-ewwel €25,000 imbagħad sa Frar ta' wara kellu jithallas il-
bilanċ lill-attur. Mistoqsi mill-qorti jekk kinitx tħallset is-somma kollha,
wieġeb li le ma tħallsix. Mistoqsi għalfejn, qal li dan seħħ minħabba s-
sitwazzjoni finanzjarja tal-kumpannija, li ma kinitx tippermettilha tħallas
l-aħħar bilanċ. Il-ħlas ġie pospost mhux imħassar. Kienu Shane
Scicluna u Oswald Caruana li kienu qalulu. Dwar dan ma kien hemm
xejn bil-miktub. Meta Mamo ħa n-negozju f'idejh, sa fejn ftakar qal li
kien ħallas xi ammont biex ħadu. Din id-darba sar bil-miktub. Ukoll
Mamo assumew ċertu debiti. L-istaff kollu hemm baqa'; ħaduh
fuqhom. Fosthom kien hemm Oswald. Mistoqsi mill-qorti jekk il-kreditu
li kellu Oswald ma' *J & S* jissemmiex, wieġeb li ma jafx jekk
jissemmiex. Jissemma żgur però isem Oswald fl-iskrittura. Saret
laqgħa fl-uffiċċju tiegħu, u kien hemm preżenti l-aħwa Mamo,
Azzopardi u Scicluna għal *J & S* u Dr Michael Grech għall-aħwa
Mamo. Ġew spjegati waqt din il-laqgħa il-kundizzjonijiet ta' impjieg ta'
Oswald. Kien hemm offerta illi, jekk Oswald mhux ser jibqa' fl-impjieg,
allura l-prezz li kellu jithallas lil *J & S*, kellu jkun ta' €25,000 iktar.
B'dan il-mod *J & S* kienet tħallas il-bilanċ lil Oswald. Ix-xhud ikkon-
ferma li kien ħareġ ċekk hu stess ta' €50,000 li kienu għall-perjodu ta'
tliet snin u nofs xogħol. Il-ftehim kien li, jekk Oswald jitlaq, irid iħallas
lura *pro rata* l-flus żejda li jkun irċieva. Jekk jitkeċċa, irid jithallas is-
somma kollha. Ikkonferma li eventwalment l-aħwa Mamo kienu
ikkonvinċew lil *J & S* li jċedu żewġ *restaurants*. Il-ftehim li kienu
għamlu jolqot liż-żewġ *restaurants*. Ix-xhud zied jgħid li jaf li kien
hemm senserija involuta f'dan in-negozju lil Oswald mill-aħwa Mamo.
Mistoqsi mill-qorti jekk huwiex fir-rigward taż-żewġ *restaurants*, huwa
wieġeb li ma kellux dettalji dwar dan. Ma dehrlux li fil-kuntratt
jissemma li hemm senserija.

»Xehdet Melanie Agius Millo, *chef* li kienet tiffirma parti mit-*team* tal-
attur fil-kċina taż-żewġ ristoranti in kwistjoni. Ikkonfermat illi meta
spiċċa l-attur minn hemm, it-*team* tiegħu jew xi whud minnhom baqgħu
jaħdmu hemm inkluż hi, għalkemm xi żmien wara hija telqet għax
sabet opportunità oħra ta' xogħol. Wara li r-ristoranti għaddew
mingħand *J & S* għall-konvenuti Mamo, il-paga bdiet tingħatalhom
minn Sandro Mamo u ħadd ma tkeċċa mit-*team* ħlief Oswald. Hija
spjegat li t-*team* tagħhom kien tajjeb ħafna u kienu jirsistu; ġieli anke
kienu jibqgħu xogħol sa tard ħafna. Xehdet li l-attur kien ġab ħafna
klijenti milli kellu qabel hemmhekk. Iddeskriviet lill-attur bħala *chef*

tajjeb ħafna li studja anke barra minn Malta. Qalet li kien issemma li Oswald ma kienx qed jagħmel xogħlu u tħallas ta' xejn. Hi ma taqbilx. Huma kienu jafu li qegħdin isiru laqgħat bejn Shane u s-sidien il-ġodda ta' Mamo biex jieħdu *over ir-restaurant* u taf li l-attur kien ikun preżenti ghax kienet tkun ix-xogħol u kienet tarah madwar il-mejda. Kien Oswald li laqqa' lil Mamo ma' Shane biex isir in-negozju. Taf li huma kienu ħbieb. L-attur kien qalilha li ser iġib ħabib tiegħu biex jixtru l-post.

»6. Xehed l-avukat Michael Grech li ikkonferma li kien assista lill-attur meta kien qiegħed jinnegozja l-impjeg tiegħu ma' Shane Scicluna u Joseph Azzopardi ta' *J & S Catering Services Limited*. L-attur kellu rikjesti mingħand persuni differenti biex imur jaħdem magħhom bħala *executive chef* u kien għażel li jmur jaħdem ma' din il-kumpannija. Kuntratt bil-miktub qatt ma sar. Kellu jsir pagament ta' €50,000 talli ġie ngaġġat l-attur. Il-ftehim li kellu jibda minn Novembru 2011, u sal-Milied tal-2011 kellhom jithallsu €25,000. Dawn fil-fatt tħallsu. Kellu jsir pagament ieħor ta' €25,000 fi Frar 2012. L-avukat Ghaznavi kien ħareġ ċekk bħala garanzija illi l-attur kien ser jithallas. Il-ftehim kien għal tliet snin u nofs. L-attur kellu jieħu 7% fuq il-bejgħ li jaqbeż l-€10,000 fil-ġimgħa. Bejgħ mill-*bar* ma kinix inklużi. L-attur kien insista illi t-*team* tiegħu jiġi ngaġġat f'dan ir-*restaurant*. Il-paga tiegħu kienet disa' mitt euro fil-ġimgħa u l-bolla kellha titħallas mill-kumpannija. Ix-xhud qal bħala fatt illi dan il-ftehim kien ġie attwat bejn Oswald u Shane Scicluna. Jaf ukoll li l-attur u l-konvenuti Mamo kienu ħbieb. Sar jaf lill-konvenuti Mamo *tramite* Oswald Caruana li ntroduċieh magħhom. Sandro Mamo f'din il-laqgħa kien qal illi kien interessat illi jakkwista wieħed miż-żewġ ristoranti. Jonathan Mamo ried illi jibdwu it-trattattivi ma' Shane Scicluna. F'dak l-istadju x-xhud sar l-avukat ta' Jonathan u Sandro Mamo sabiex jassistihom fl-akkwist ta' dan ir-*restaurant*. F'perjodu qasir imbagħad Sandro Mamo kien iddeċieda illi jieħu wkoll ir-*restaurant* l-ieħor. Ix-xhud fehem li dan seħħ fuq tagħrif illi kien qed jagħtih l-attur li kien qed imexxi l-kċina u kien jaf x'bejgħ hemm fir-rigward ta' dawn ir-ristoranti. L-avukat ta' Shane Scicluna kien l-avukat Ghaznavi f'dawn in-negozjati. Oswald Caruana ma kienx ikun preżenti għal dawn il-laqgħat. Ix-xhud lanqas ma kien involut fin-negozjati li saru bejn l-aħwa Mamo u Shane Scicluna. Ix-xhud ikkonferma illi l-ftehim li kien hemm bejn Mamo u Caruana kien illi huma ser jieħdu *over* dawn iż-żewġ *restaurants* u jzommu wkoll l-impjegati illi hemm fil-post. Oswald kemm-il darba mar l-uffiċċju għandu flimkien ma' Sandro Mamo. Kienu tkellmu quddiem ix-xhud dwar ħlas ta' senserija lil Oswald u dan għar-rigward tal-introduzzjoni illi Oswald għamel tal-aħwa Mamo ma' Shane Scicluna biex isir dan in-negozju. Quddiem ix-xhud issem mew ċifri ta' €10,000 jew €11,000. Dan kien fil-parti fil-bidu ta' negozjati meta Sandro Mamo kien qed jinnegozja biex jieħu wieħed mir-*restaurants*. Meta kien hemm in-negozju fuq it-tieni ristorante ma ntalbitx senserija mill-attur. Jaf li ngala' disgwid bejn iż-żewġ partijiet. Attenda anke għall-laqgħat bħala medjatur ghax jaf liż-żewġ partijiet. Kien għall-ħabta ta' Novembru / Diċembru 2012 illi l-aħwa Mamo daħlu fir-*restaurants* u jiftakar lil Sandro jilmenta dwar bejgħ li kien hemm Diċembru u Jannar. Jidher illi mill-ewwel beda l-inkwiet. Ix-xhud jiftakar lil Shane Scicluna jgħid lill-attur illi min ser jidhol minflokhom ser jassumi l-istess obbligi u responsabbiltajiet li huma kellhom fil-konfront tiegħu. Is-senserija kellha titħallas mill-aħwa Mamo u sa fejn jaf ix-xhud ma tħallsitx.

»7. Xehed il-konvenut Sandro Mamo spjega li qegħdin joperaw iż-żewġ ristoranti taħt isem wieħed Lill-attur ilu jafu u huma ħbieb sa minn żmien l-iskola sekondarja. Qabel iż-żewġ ristoranti msemmija l-konvenut kien jopera ristoranti ieħor f'lokalità oħra. Meta kien wasal biex jagħlaq il-kuntratt ta' ġestjoni ta' dak ir-ristorant, il-konvenut beda jfittex ristoranti ieħor biex ikompli f'dik il-linja. Kien hemm aġent tal-ħut li baġthu jara ristoranti il-*Waterfront* li llum huwa magħluq u dik il-ġimgħa stess mar jiekol il-*Waterfront* biex jara kif inhu x-xogħol hemm isfel u mar jiekol fejn jaħdem l-attur peress li kien jafu. Il-perjodu kien għal nofs Novembru 2012. Wara l-ikel huwa talab parir lill-attur biex jara kif kien ix-xogħol il-*Waterfront*. L-attur qallu li l-imġħallem tiegħu aktarx kien interessat li jneħhi wieħed miż-żewġ ristoranti li kien jaħdem fihom hu u kien qed jitlob €235,000 *premium* biex joħroġ mill-ħanut. Il-konvenut qallu li jekk l-attur kien iġibhulu b'€200,000 il-post huwa kien lest li jagħtih €10,000 bħala senserija. Il-konvenut qallu wkoll li kien imħajjar u għalhekk l-attur qallu biex imur lura l-għada fil-ghodu kif fil-fatt sar. L-attur laqqgħu mal-*manager* tar-ristorant li min-naħa tiegħu ċempel lil Shane Scicluna fuq *Skype*. Scicluna lill-konvenut qallu li kien qed jitlob €300,000 u li €235,000 huwa l-*bottom line*. Però, peress li ċ-ċifri ta' €200,000 offerti mill-konvenut kienu qrib €235,000 mitluba minn Scicluna, dan tal-aħħar qallu biex jiltaqqgħu xi granet wara ħalli jtkellmu. Meta ltaqqgħu, il-konvenut sab tnejn oħra jaraw il-ħanut u li skont Scicluna offrew anke somma bħala rigal. Il-konvenut reġa qal lil Scicluna li huwa ma setax joffri aktar minn €200,000. Qabdu negozjati bejniethom hu, Scicluna u Joseph John Azzopardi fuq il-mejda dakinhar u l-konvenut għamel l-aħħar offerta ta' €215,000 u Scicluna u Azzopardi aċċettaw. Dak il-ħin in-negozjati kienu fuq ristoranti wieħed biss L-offerta ta' flus kienet biex huma joħorġu minn hemm peress li effettivament is-sid huwa l-Gvern. Kif kien ser jitlaq Scicluna staqsih jekk kienx lest jieħu wkoll it-tieni ristoranti. Il-konvenut wieġeb li huwa ma setax jeċċedi l-*budget* li kellu. Scicluna qallu li huwa kellu xi *loans* u dejn u li fuq it-tieni ristoranti seta' jassorbi d-dejn minflok itih flus. Wara verifiki speċjalment mal-*accountant* tiegħu u anke mal-attur li seta' jtih parir dwar l-ammont ta' xogħol li kien hemm fil-kċina, l-konvenuti waslu għall-arrangament li jieħdu ż-żewġ ristoranti u jassumu d-dejn tagħhom. Iltaqgħu anke ma' whud mis-*suppliers* u saret lista tagħhom u kemm kien id-dejn dovut lilhom, kiema lista ġiet annessa mal-kuntratt ta' trasferiment tat-28 ta' Novembru 2012.

»Il-konvenuti żammew il-ħaddiema kollha u *cioè* l-attur, *chefs* l-oħra, *waiters*, *manager*, *dishwashers* u anke ħallsuhom il-pagi b'xi tliet ġimgħat lura. Inkluż kien hemm ukoll il-paga tal-attur. Il-konvenut jgħid li l-attur qatt ma kien reġistrat magħhom bħala impjegat u probabbli kien baqa' reġistrat fuq l-operaturi preċedenti. Il-konvenut saħaq li huma ma ħadux l-obbligi ta' *J & S* iżda assumew xi dejn tas-soċjetà msemmija. Mistoqsi dwar l-intendiment ta' klawsola 6 tal-kuntratt il-konvenut wieġeb li kien jaf li Scicluna kien offra somma ta' darba ta' €50,000 bħala rigal biex jieħu lill-attur jaħdem miegħu għal tliet snin u nofs. Dan minbarra pakkett ta' paga ta' €900 fil-ġimgħa fejn kien jaħdem *circa* 60 siegħa f'ġimgħa. Il-konvenut kien jaf ukoll li minn dawk il-€50,000 Scicluna kien tah nofshom diġà. Skont il-konvenut, Scicluna kien qallu li jekk ser iżommu jrid itih €25,000; jekk mhux ser iżommu jiġi *released* u ma jtih xejn peress li sena kull ma kien għadu ħadem ma' *S & J*. Skont il-konvenut, Scicluna qallu li ma kellux

għalfejn iżommu lill-attur imma hu kien kuntent li ser iħaddmu miegħu u qal issa jara kif imorru fiż-żmien ta' *probation* peress li kien għadu ser jibda jaħdem miegħu. Il-konvenut qal li l-attur u Scicluna ħeġġewh ħafna biex ifittex jieħu r-ristoranti għax kien ġej żmien il-Milied u l-attur qallu li jkunu mħabbtin u jmorru tajjeb f'dak il-perjodu. Jgħid li minħabba f'hekk huwa ma kienx f'qagħda li jkeċċi ħaddiema.

»Dwar in-negożjati li wasslu għall-bejgħ il-konvenut qal li l-attur kulma għamel kien li introducieh mal-*manager* Alan Ciantar, imbagħad Ciantar kellew lil Shane Scicluna. Insista li l-prezz iġġeled għalih hu biss u kien waħdu ma' Shane kemm meta bdew u anke meta għalqu n-negożjati.

»Meta mbagħad beda l-operat tar-ristorants, huwa ħassu ħuta barra mill-ilma u ma kienx jaf lill-ħaddiema u s-sistema kif taħdem; allura ħalla x-xiri tal-kċina f'idejn l-attur u *drinks* u affarijiet li għandhom x'jaqsmu mal-*bar* f'idejn il-*manager*. Kolloxx kif kien qabel.

»Madankollu mbagħad beda jinnota li s-*sales* bdew ikunu inqas minn dak li kien qallu l-attur, u anke nnota li, għalkemm l-attur kien qallu li jaħdem 60 siegħa u li jmur sitt darbiet fil-ġimgħa, wara xi żmien beda jmur anqas u beda jibgħat lis-*sous chef* jew *chef* ieħor.

»Il-konvenut xehed li l-pakkett tal-paga ta' €900 fil-ġimgħa u l-*commission* ta' 7% fuq il-bejgħ li jaqbeż l-€10,000 fil-ġimgħa li l-attur kellu qabel huwa baqa' jtihomlu. Tah anke karożza tiegħu *second hand* biex jinqeda biha sakemm tal-attur tissewwa.

»Huwa semma wkoll li kien hemm drabi fejn l-attur kien qed jixrob u jagħmel użu mid-droga.

»Wara li għalqu Diċembru l-konvenut ma kienx sodisfatt bl-andament tal-affarijiet speċjalment bl-ammont ta' bejgħ u bl-infiq u għalhekk sejjaħ laqgħa dwar dan bejnu, ħuh, l-attur u Dr Michael Grech bħala medjatur u anke l-*accountant*. Għadda Jannar u s-sitwazzjoni ma nbidlitx u reġa' qalilhom li ma jistax ikun jibqa' sejjer hekk. Tkellew mal-*accountant* u lill-attur qallu li kien ser jibdillu l-paga u jibda jħallsu minflok bit-€13 s-siegħa iżda l-attur irribatta li huwa ma kienx *discount store*.

»Il-konvenut xehed ukoll li nnota li fix-xiri mal-aġenti li kien qed jagħmel l-attur huwa kien qiegħed jithallas xi *commission*.

»Qal ukoll li, peress li kien għadu jibda f'Diċembru 2012, meta ċċekkja mal-*Labour Office* dawn qalulu li l-attur bħala *managerial staff* kellu 6 xhur *probation*.

»Dwar l-abbozz ta' riżenja u transazzjoni m'hejji mill-konvenuti u esibit a fol. 37 l-konvenut xehed li, fir-rigward tas-somma ta' €14,880 hemm indikati, dawn kienu jinkorporaw €10,000 li ddeċidew li jagħtuhomlu għal *circa* xahrejn paga inkluz il-*commission* peress li ma żammewhx jaħdem in-*notice*. Il-kumplament kien hemm xi ħaġa ta' xi ġimgħa u nofs b'lura, għax huma kienu jħallsu bil-ġimgħa b'lura. Skont il-konvenut, jekk l-attur kien ħadem l-ewwel 3 ijiem ta' dik il-ġimgħa u ġimgħa oħra kien jonqsu jithallas, kien hemm xi hemm *circa* €1,400.

»L-attur kien irrifjuta li jiffirma dan l-abbozz.

»Xehed il-konvenut Jonathan Mamo li qal li qatt ma kien attenda għal xi laqgħat qabel ma ġie ffirmit il-kuntratt tat-28 ta' Novembru 2012.

Lanqas ma kien konsapevoli ta' hlasijiet li kellu jiehu l-attur. Ilmenta dwar l-assenza tal-attur mir-*roster* tax-xogħol fejn minn *roster* ta' 7 ġimgħat kien jarah xi ġurnata jew jumejn, u kien jarah iċempel lil ta' warajh biex jidhol floku għax qiegħed b'*hangover* u b'*sick*. Bħala *suppliers* l-attur kien ikun irid jaħdem ma' uħud minnhom biss. Hu rrakkonta wkoll episodji li jirrigwardaw il-komportament tal-attur fuq il-post tax-xogħol. Wara li telaq l-attur minn magħhom l-andament tan-negozju mar aħjar anke għax bdew joqogħdu aktar attenti fir-rigward ta' nfiq. Huwa qal ukoll li uħud mis-*suppliers* kienu ammettew magħhom li l-attur kien jitlob *commission* biex jixtri mingħandhom.

»9. Xehed Kevin Farrugia, l-*accountant* tal-konvenuti fost oħrajn dwar eżerċizzju li għamel fuq il-figuri finanzjarji bażati fuq medda ta' tliet xhur (Diċembru 2012, Jannar 2013 u Frar 2013) biex anke sar eżerċizzju komparattiv mas-sena ta' wara meta l-attur ma kienx għadu hemmhekk. Dan fuq *accrual basis*.

»10. Xehed Alan Ciantar, *manager* tar-ristoranti in kwistjoni fl-epoka li l-attur kien jaħdem bħala *head chef* li ta dettalji dwar dak li seħħ bħala negozjati qabel ma' l-konvenuti ħadu f'idejhom l-operat tar-ristoranti msemija. Spjega wkoll kif kienu jaħdmu hu u l-attur fejn l-attur kien jiehu ħsieb l-ordnijiet li għandhom x'jaqsmu mal-ikel u x-xhud jiehu ħsieb dak li għandu x'jaqsam max-xorb. Hu ġieli kien jarahom għoljin il-prodotti tal-ikel mixtrija, speċjalment il-ħut, u l-attur ġieli kien jgħidli li dak eż. minħabba l-maltemp. Meta daħlu fix-xena l-konvenuti huma ndikaw li riedu jibdlu xi aġenti biex ikollhom prezzijiet orħos. Qal ukoll li l-attur ġieli daħal tard għax-xogħol. Ċaħad li huwa qatt talab xi senserija lil xi ħadd.

»11. Xehed Shane Scicluna, ex-direttur tas-soċjetà J & S, li qal li anke jekk ma ġie ffirmat ftehim bil-miktub, huma kienu ftiehem verbalment mal-attur anke bl-involvement ta' Dr Ghaznavi. L-avukat Ghaznavi beda jipprepara dan l-abbozz però ma ġie ffirmat xejn. Għall-iffirmar tal-kuntratt ma kienx ċert jekk kienx hemm l-attur preżenti. Fir-rigward tal-klawsola numru 5 (*recte* 6) tal-kuntratt huwa xehed li din kienet qed tirreferi għal ammont ta' flus dovuti lill-attur li kellhom jithallsu jekk jiħdu magħhom. Xehed ukoll li Dr Ghaznavi kellu jagħmel il-kuntratt tal-impjeg tal-attur però dan qatt ma sar. Ikkonfema li J & S kienet wegħdet lill-attur €50,000 biex jassiguraw is-servizzi tiegħu u li €25,000 minnhom thallsu. Muri l-abbozz tal-kuntratt tax-xogħol tal-attur a fol. 301 huwa qal li l-kundizzjonijiet li kien fih kienu jagħmlu sens. Qal ukoll li meta sar it-trasferiment tan-negozju l-attur kien preżenti biex jipprotegi dak li hu tiegħu. Però ma ftakarx jekk kienx hemm senserija.

»12. Ix-xhud Shane Scicluna ppreżenta wkoll *affidavit* fejn spjega li –

»“In-negozjati kollha li saru sabiex il-kumpannija tkun tista' timpjega magħha lil Oswald Caruana bħala *chef* u kif ukoll it-trasferiment tal-kirja li sar wara mil-kumpannija lill-aħwa Mamo saru minni, mill-*partner* tiegħi Joseph John Azzopardi u Dr Shazoo Ghaznavi.

»“Dr Ghaznavi jaf bit-termini u l-kundizzjonijiet kollha li ġew diskussi u li dwarhom imtlaħaq ftehim, u huwa għandu fil-pussess tiegħu d-dokumenti kollha relattivi għat-transazzjonijiet li semmejt fuq.

»“... ..

»Fl-opinjoni tiegħi, it-termini u l-kundizzjonijiet tal-imsemmija skritturi u kif ukoll tal-kuntratt ta' impjieg ta' Oswald Caruana huma magħrufa aħjar minn Dr Ghaznavi milli kemm nafuom jien jew il-partner tiegħi.»

»13. Xehed Joseph John Azzopardi, ex-direttur tas-soċjetà *J & S*, li qal li kellhom ftehim verbali mal-attur li jtuħ somma flus, apparti l-paga, talli kien qiegħed mat-*team* tagħhom. Huwa ma kienx direttament involut fin-negożjati li saru bejn Shane Scicluna u l-attur biex dan beda jaħdem magħhom.

»Il-qorti sejra l-ewwel titratta u tiddeċiedi dwar l-azzjoni prinċipali mressqa mill-attur u l-eċċezzjonijiet sollevati għaliha mill-konvenuti.

»Jigi rilevat fl-ewwel lok il-qorti hija rinfaċċjata b'verżjonijiet kuntra-stanti mill-partijiet dwar diversi aspetti tal-mertu tal-każ, ovvjament b'mod partikolari għal dak dovut lill-attur u għar-raguni għala tkeċċa l-istess mill-impieg tiegħu ta' *head chef*, kif anke rriżulta mis-sinteżi tal-provi appena konkluzi.

»Kif inhu perà rassodat fil-ġurisprudenza, dan il-kunflitt ta' provi ma għandux ikun ta' ostaklu *per se* biex il-qorti tasal għall-ġudizzju tagħha.

»... ..

»1. Hlas ta' senserija

»L-ewwel żewġ talbiet tal-attur jirrigwardaw il-prestensjoni ta' hlas ta' senserija mogħtija minnu fir-rigward tat-trasferiment tal-kummerċ tar-ristoranti u t-trasferiment sar bejn is-soċjetà *J & S Catering Services Ltd* (flimkien ma' soċjetà oħra) bħala venditori u l-konvenuti bħala kompraturi. Dan a bażi ta' qbil bejn il-partijiet. Is-somma konsistenti li ssemmiet fil-provi kienet ta' €10,000 senserija; dan jingħad għax darba biss ġiet indikata somma akbar ta' elf iżjed.

»Min-naħa l-oħra l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti topponi l-prestensjonijiet imressqa fl-ewwel żewġ talbiet *stante* li fil-fehma tagħhom ebda hlas ma hu dovut għal senserija b'rabta mat-trasferiment imsemmi u l-attur ma wettaqx atti ta' sensar li jimmeritaw xi forma ta' kumpens.

»... ..

»... .. il-qorti tosserva li indubbjament fl-istadju inizjali l-attur kellu rwol attiv sabiex ikkonvinċa lill-konvenut Sandro Mamo jibda negożjati mad-diretturi tas-soċjetà *J & S* fir-rigward tar-ristoranti Dan peress li, kif irriżulta mill-provi, oriġinarjament Mamo kien imħajjar jinnegożja t-trasferiment ta' stabbiliment ieħor fl-akwati Kien ukoll bl-intervent tal-attur li sar l-ewwel kuntatt bejn il-konvenut Sandro Mamo u d-diretturi ta' *J & S* fejn minn hemm skattaw in-negożjati bejn Mamo u *J & S* li wasslu biex eventwalment ġie ffirmat il-kuntratt ta' trasferiment taż-żewġ ristoranti msemmija.

»Jirriżulta wkoll li ġjaladarba sar l-ewwel kuntatt bejniethom bis-saħħa tal-attur, it-trattativi dwar it-termini u l-kundizzjonijiet li eventwalment wasslu għat-trasferiment imsemmi saru direttament bejn id-diretturi ta' *J & S* (partikolarment Shane Scicluna) u Sandro Mamo. Jirriżulta wkoll li dawn it-taħdidiet, filwaqt li fil-bidu kienu marbutin mar-ristorant ... imbagħad twessgħu u bejniethom *J & S* u Mamo bdew jinnegożjaw ukoll fuq it-tieni ristorante tant li eventwalment sar it-trasferiment tiegħu

ukoll. Senjatement l-attur ma kienx ikun preżenti u ma pparteċipax direttament f'dawn it-taħdidiet bejniethom. Lanqas kien direttament involut bejniethom fir-rigward tan-negozjar tal-prezz aħħari tat-trasferiment.

»*Inoltre*, lanqas il-kuntratt ta' trasferiment taż-żewġ ristoranti tat-28 ta' Novembru 2012 ma jirreferi għal h̄las ta' senserija.

»Magħmula dawn l-osservazzjonijiet, il-qorti hija tal-fehma li l-involvement tal-attur fil-viċenda ma tikkwalifikax bħala senserija għall-finijiet u effetti tal-liġi ... *stante* li l-medjazzjoni diretta tiegħu bejn J & S u Mamo seħħet biss fil-fażi inizjali li minnha skattaw in-negozjati bejniethom.

»Jifdal però kunsiderazzjonijiet oħra xi jsiru –

- »i) Il-konvenuti jargumentaw li Sandro Mamo kien offrieli senserija ta' €10,000 biss f'każ li l-attur kien jirnexxieli jniżżel il-prezz tat-trasferiment għal €200,000 u fil-fehma tagħhom la dan ma seħħx allura xejn ma hu dovut lill-attur. Madankollu l-provi juru li anke jekk fil-kors tat-taħdidiet mas-soċjetà J & S kien qed jidher ċar li t-trasferiment ma kienx ser iseħħ b'dak il-prezz, il-konvenuti, partikolarment Sandro Mamo, baqgħu ifittxu l-għajjuna u l-pariri tal-attur b'rabta man-negozjati relattivi.
- »ii) L-attur xehed li Sandro Mamo kien wiegħdu li l-€10,000 xorta kien ser itihomlu.
- »iii) Irriżulta mill-provi li *oltre* għall-inkontru inizjali bejn Sandro Mamo u Shane Scicluna tal-J & S u waqt li kienu għaddejjin it-taħdidiet bejniethom, l-attur kien qiegħed jassisti direttament u kontinwament lill-konvenut Sandro Mamo minn wara l-kwinti fuq diversi aspetti. Hekk per eżempju l-*accountant* tal-konvenuti stess xehed li kien mar id-dar tal-konvenut Mamo fejn kien hemm anke l-attur u flimkien iddiskutew dettalji dwar jekk huwhiex vijabbli li l-konvenuti jidhlu għal dan in-negozju ... jew le. Ukoll, kif anke xehed l-avukat Michael Grech, l-attur kien anke mar kemm-il darba l-uffiċċju tiegħu flimkien ma' Mamo dwar aspetti relatati man-negozjar li kien għaddej fir-rigward taż-żewġ ristoranti;
- »iv) Mill-assjem tal-provi l-qorti tqis li din il-verżjoni tal-attur fejn jgħid li l-konvenuti xorta kienu obbligaw ruħhom li jtuh l-€10,000 hija kredibbli fuq bażi ta' probabbiltà għal dawn ir-raġunijiet –
 - »• anke jekk kif ingħad, fil-kuntratt ta' trasferiment tan-negozju tat-28 ta' Novembru 2012 ma ssemma xejn b'mod uffiċjali dwar xi kumpens dovut lill-attur, l-avukati Michael Grech u Shaheryar Ghaznavi t-tnejn ikkonfermaw li dakinhar fil-preżenza tagħhom kien sar id-diskors li l-konvenuti kellhom jagħmlu l-h̄las lill-attur (deskritta bħala senserija fix-xhieda tagħhom);
 - »• effettivament fl-1 ta' Frar 2013, il-konvenut Sandro Mamo kiteb lill-attur ċekk għall-ammont proprju ta' €10,000 (li eventwalment it-tisrif tiegħu twaqqaf mill-konvenuti). Il-konvenuti jargumentaw li dan kien inħareġ biex ikopri *circa* xagħrejn paga (€5,000 fix-xahar) inkluż il-*commission* bħala rispettu u hbiberija peress li waqqfu lill-attur mix-xogħol. Il-qorti però ssibha diffiċli li temmen din il-verżjoni. Huwa

paċifiku li l-attur kien jaqla' *circa* €900 fil-ġimgħa u kwindi *circa* €3600 fix-xahar. Huwa konċess ukoll li l-attur kellu jithallas ukoll il-*commission* fuq il-bejgħ iżda hija stramba ferm li tali *commission* fuq xahrejn in fila telgħet eżatt għal €1,400 fix-xahar biex b'hekk jiġi ammont ta' €5,000 fix-xahar;

- »• *inoltre*, tenut kont id-difiża tal-konvenuti dwar l-allegat atteġġament tal-attur fil-perjodu tax-xahrejn qabel tkeċċa u tenut kont ukoll il-*cost cutting* li huma kienu qed jishqu dwaru f'dik l-epoka, il-qorti taraha pjuttost inverosimili li f'dawn iċ-ċirkustanzi l-konvenuti kienu tant ħerqana li jaġixxu b'tant ġenerożità mal-attur u *bona gratia* jtuh €10,000 bħala xahrejn paga talli kien tneħħa mill-impjeg;
- »v) Il-qorti għalhekk tqis, fuq bażi ta' probabiltà, li dak iċ-ċekk ta' €10,000 ingħata mill-konvenuti lill-attur bi qbil bejniethom għall-fatt li kien bis-saħħa tal-attur li l-konvenuti ġew f'kuntatt għall-ewwel darba mas-soċjetà J & S u wkoll għal għajnuna u pariri li tahom matul il-perjodu tan-negożjati mas-soċjetà J & S.

»Konsegwentement u mill-assjem tal-provi l-qorti tasal għall-konklużjoni u tiddikjara li, għalkemm ma ġiex pruvat li l-attur jisthoqqlu l-hlas ta' senserija għall-finijiet u effetti tal-liġi, irrizulta li bi qbil volontarju bejn il-partijiet il-konvenuti kellhom iħallsu l-kumpens ta' €10,000 lill-attur għal għajnuna u pariri li tahom sakemm ġie ffirmat il-kuntratt ta' trasferiment tat-28 ta' Novembru 2012.

»Għalhekk, l-ewwel żewġ talbiet tal-attur sejrini jintlaqgħu safejn kompatibbli ma' dak appena deċiż, u l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuti sejra tiġi miċħuda.

»2. Ġurisdizzjoni tal-qorti b'referenza għat-tielet sas-sitt talba tal-attur

»Fit-tieni eċċezzjoni l-konvenuti ssollevaw l-inkompetenza ta' din il-qorti fir-rigward tat-talbiet tal-attur enumerati (iii) sa (vi) *stante* li fil-fehma tagħhom dawn jeħtieġu sħarriġ dwar materji marbuta mal-impjeg tal-attur, senjament in-natura tal-kuntratt ta' mpjeg u l-kundizzjonijiet tax-xogħol tiegħu, u jekk it-tkeċċija kinitx waħda ġusta jew le. Il-konvenuti jsostnu li dawn huma aspetti li l-indaġini dwarhom tispetta lit-Tribunal Industrijali li għandu ġurisdizzjoni esklussiva li jiddeterminahom *ai termini* tal-Kap. 452 tal-Liġijiet ta' Malta u għalhekk din il-qorti għandha tastjeni milli tiegħu konjizzjoni ulterjuri ta' dawn it-talbiet imsemmija.

»Fl-artikolu 75 tal-Att dwar l-Impjegi u r-Relazzjonijiet Industrijali (Kap. 452 tal-Liġijiet ta' Malta) jinsabu l-materji li għalihom il-leġislatur akkorda ġurisdizzjoni esklussiva lit-Tribunal Industrijali. Dan l-artikolu, kif viġenti fl-epoka tal-impjeg tal-attur, kien jipprovdi hekk –

»“Minkejja kull ma jinsab f'kull liġi oħra, it-Tribunal Industrijali jkollu l-ġurisdizzjoni esklużiva li jikksidra u jiddeċiedi –

»(a) il-kazijiet kollha fejn jiġi allegat li saret tkeċċija ingusta; u

»(b) il-kazijiet kollha li jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni tat-Tribunal Industrijali bis-saħħa tat-Titolu I ta' dan l-Att jew ta' regolamenti preskritti taħtu, għal kull għan barra minn proċeduri dwar reati kontra xi liġi, u r-rimedju ta' ħaddiem hekk imkeċċi jew li mod ieħor jallega il-ksur tad-dritt tiegħu

skont it-Titolu I ta' dan l-Att ikun biss billi l-ilment tiegħu jintbagħat lit-Tribunal Industrijali u mhux xort'oħra."

»i) Aspetti marbuta man-natura tal-kuntratt ta' mpjieg u l-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-attur jaqgħu taħt il-kappa tat-Titolu I tal-Att. Dan it-titolu intitolat "Relazzjonijiet dwar l-Impiegi" jinkorpora 48 artikolu mqassmin fuq 7 taqsimiet:

»Taqsimi I: Bord dwar ir-Relazzjonijiet dwar l-Impiegi

»Taqsimi II: Kondizzjonijiet magħrufa ta' Impieg

»Taqsimi III: Protezzjoni tal-Pagi

»Taqsimi IV: Protezzjoni kontra Diskriminazzjoni relatata mal-Impieg

»Taqsimi V: Temm ta' Kuntratti ta' Servizz

»Taqsimi VI: Infurzar u Ksur rigward Impiegi

»Taqsimi VII: Amministrazzjoni li għandha x'taqsam ma' Impiegi

»Kif inhu anke konfermat fil-ġurisprudenza, mhux it-taqsimiet kollha tat-Titolu I tal-Att li jaqgħu taħt il-ġurisdizzjoni esklussiva tat-Tribunal Industrijali iżda dawk biss li fihom hemm referenza speċifika għat-tribunal.

»... ..

»Fl-isfond ta' dawn il-prinċipji l-qorti tqis għalhekk li l-istħarriġ tal-kundizzjonijiet tal-impjieg u n-natura tal-kuntratt ta' impjieg tal-attur, avolja jinsabu taħt it-Titolu I tal-Att, ma jaqgħux taħt il-kompetenza esklussiva tat-Tribunal Industrijali *stante* li l-Att innifsu ma jispeċifikax dan.

»ii) *Inoltre*, dwar jekk it-Tribunal Industrijali għandux il-ġurisdizzjoni esklussiva li jiddetermina jekk it-tkeċċija tal-attur mill-impjieg kinitx waħda ġusta jew le l-qorti tirrileva li qabel xejn għandu jiġi determinat jekk il-kuntratt tal-impjieg tal-attur kienx wieħed definit jew indefinit. Dan *stante* li qabel ma daħlu fis-seħħ emendi godda għall-Kap. 452 fis-sena 2020, kienu biss kwistjonijiet ta' tkeċċija ingusta ta' haddiema b'kuntratt indefinit li kienu meqjusin li jaqgħu taħt il-kompetenza esklussiva tat-Tribunal Industrijali.

»... ..

»Fl-isfond ta' dawn il-prinċipji l-qorti tagħmel dawn il-kunsiderazzjonijiet dwar jekk l-impjieg tal-attur kienx wieħed definit għal tliet snin u nofs jew inkella jekk l-impjieg tiegħu kienx wieħed ndefinit –

»a) Jingħad *in primis* li huwa minnu li skont l-*employment history* tal-attur *a fol.* 317 *et seq.* l-impjieg tiegħu mas-soċjetà J & S mill-1 ta' Frar 2012 sat-30 ta' Novembru 2012 huwa wieħed *full-time*, b'mod indefinit. Iżda, mingħajr ma tiskredita l-uffiċjalità tad-dokument esibit in atti, hija l-fehma tal-qorti li dak hemm indikat ma jirriflettix ir-realtà tal-impjieg tal-attur mas-soċjeta J & S kif irriżulta ampjament mill-provi. *Del resto*, id-dokument imsemmi lanqas biss jindika (għax probabbli l-ETC ma kinux ġew notifikati) l-fatt li mill-1 ta' Diċembru 2012 sal-1 ta' Frar 2013 l-attur ħadem mal-konvenuti fil-kċina tar-ristoranti

»Għalhekk il-qorti tqis li ma tistax tistrieñ fuq il-kontenut tal-*employment history* tal-attur esibita in atti għax ma fihix informazzjoni korretta u preċiża meta mqabbla mal-provi riżultanti għall-fini tal-każ

odjern. Il-qorti tissottolinea *invece* li hija ser timxi fuq dak li rriżultatla mill-assjem tal-provi fil-kawża.

»b) Mill-atti ntvera li l-attur ġie oriġinarjament impjegat mas-soċjetà J & S b'mod definit għal tliet snin u nofs b'effett mill-1 ta' Frar 2012 u dan kien konfermat mhux biss mill-attur innifsu fix-xhieda tiegħu iżda anke minn xhieda oħra –

- »• L-avukat Ghaznavi, li, kif anke kkonferma Shane Scicluna stess fl-*affidavit* esibit, kien dak li kellu għarfien sħiħ tat-termini u l-kundizzjonijiet tal-impjieg tal-attur, xehed bl-aktar mod kategoriku li l-attur kien ġie impjegat mis-soċjetà J & S għal terminu ta' tliet snin u nofs u li marbut ma' dak il-perjodu ta' mpjieg huwa stess kien ħareġ ċekk ta' garanzija għas-somma ta' €50,000;
- »• L-avukat Michael Grech ukoll ikkonferma li l-kuntratt ta' impjieg tal-attur, għalkemm ma sarx bil-miktub, kien għall-perjodu ta' tliet snin u nofs;
- »• Il-konvenut Sandro Mamo stess kien xehed li kien konsapevoli tal-fatt li Shane Scicluna kien offra somma ta' darba ta' €50,000 bħala rigal biex jieħu lill-attur jaħdem miegħu għal tliet snin u nofs.

»Fid-dawl tas-suespost, il-konkluzjoni tal-qorti hija li l-impjieg tal-attur kien wieħed definit għal perjodu ta' tliet snin u nofs li bdew uffiċjalment jiddekorru mill-1 ta' Frar 2012.

»Stabbilit dan il-fatt, il-qorti tmur lura għall-eċċezzjoni preliminari tal-konvenuti dwar il-kompetenza tal-qorti. Tqis li a bażi tal-insenjament ġurisprudenzjali suespost, ladarba l-każ odjern li jinkludi mertu marbut mal-impjieg ta' żmien fiss tal-attur ġie intavolat fl-4 t'Ottubru 2013 u kwindi qabel ma daħlu fis-seħħ id-dispożizzjonijiet tal-Att tal-2020 li jemenda l-Att dwar l-Impiegi u r-Relazzjonijiet Industrijali, allura t-talbiet enumerati (iii) sa (vi) tal-attur għandhom jiġu trattati u deċiżi minn din il-qorti.

»It-tieni eċċezzjoni tal-konvenuti sejra għalhekk tiġi respinta.

»Il-qorti sejra għalhekk tipproċedi bil-kunsiderazzjonijiet tagħha dwar it-talbiet rimanenti fil-mertu.

»3. Djun dovuti u obbligi li ma ġewx onorati

»Fit-tielet talba tiegħu l-attur qed jitlob lill-qorti tiddikjara u tordna lill-konvenuti jew min minnhom iħallsuh id-djun dovuti lilu b'rabta mal-impjieg tiegħu bħala *head chef* fiż-żewġ ristoranti in kwistjoni.

»Fit-tielet eċċezzjoni tagħhom il-konvenuti jargumentaw li huma mhumhiex leġittimi kontraditturi għal din it-talba *stante* li ma kinux parti mill-ftehim bejn is-soċjetà J & S u l-attur, u jekk fil-fatt kien hemm dan il-ftehim, il-konvenuti f'ebda ħin ma assumew id-djun li seta' kellha s-soċjetà msemmija.

»Imbagħad, fir-raba eċċezzjoni jgħidu li, bla preġudizzju għal dan, huma mhumhiex debituri tal-attur.

»Mill-atti rriżulta li sabiex jassikuraw is-servizzi tiegħu fiż-żewġ ristoranti in kwistjoni s-soċjetà J & S kienet intrabtet li, fost oħrajn, *oltre* l-paga, kellha tħallas lill-attur is-somma ta' €50,000. Huwa paċifiku li sakemm is-soċjetà J & S kienet għadha tiġġestixxi r-ristoranti in kwistjoni, hija kienet diġà ħallset €25,000 lill-attur a bażi tal-ftehim bejniethom li dan l-ammont jithallas sal-Milied 2012. Skont l-istess

ftehim, kif qalu l-avukati Michael Grech u Shaheryar Ghaznavi, il-ħlas tal-bilanċ kien pospost u kellu jithallas sa Frar 2013 *stante* s-sitwazzjoni finanzjarja tas-soċjetà J & S. Inħareġ anke ċekk għall-ammont sħiħ ta' €50,000 mill-avukat Ghaznavi, bħala avukat tas-soċjetà J & S, sabiex iservi ta' garanzija għall-ħlas għalkemm dan qatt ma ġie mssarra. Il-ftehim bejn l-attur u s-soċjetà J & S kien li jekk l-attur jitlaq hu, irid iħallas lura *pro rata* l-flus żejda li jkun irċieva. Jekk jitkeċċa, l-attur irid jingħata s-somma kollha mill-*employer*.

»Peress li mill-1 ta' Diċembru 2012 kienu daħlu fix-xena l-konvenuti, il-kompitu tal-qorti huwa li testabilixxi jekk l-obbligu għall-ħlas tal-€25,000 rimanenti lill-attur ġie trasferit lill-konvenuti mingħand J & S.

»Fl-ewwel lok u għal kull buon fini l-qorti tirrileva li fl-1 ta' Diċembru 2012 seħħ trasferiment tan-negozju bejn is-soċjetà J & S u l-konvenuti għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi.

»L-artikolu 38 (1) tal-Kap. 452 jipprovdi hekk –

»“Meta negozju jew azjenda oħra jittieħed il-kontroll tagħhom, għal kollox jew f'parti, minn persuna (hawnhekk iżjed 'il quddiem f'dan l-artikolu msejja "il-persuna li lilha jiġi trasferit in-negozju") mingħand prinċipal (hawnhekk iżjed 'il quddiem f'dan l-artikolu msejja "min jittrasferixxi"), kull impjegat fl-impieg ta' min jittrasferixxi fid-data tat-trasferiment tan-negozju għandu jitqies li jkun fl-impieg tal-persuna li lilha jiġi trasferit in-negozju u l-persuna li lilha jiġi trasferit in-negozju għandha tassumi d-drittijiet u l-obbligi kollha li min jittrasferixxi għandu rigward l-impjegat.”

»Imbagħad, ir-regolament 3(1) tal-leġislazzjoni sussidjarja 452.85 intitolata “Farsien tal-Impjiegi fi Trasferiment ta' Negozju”, fil-paragrafu (a) sa (d) tiegħu jipprovdi li –

»“(1) L-artikolu 38 tal-Att u dawn ir-regolamenti għandu japplika:

»“(a) għal kull trasferiment ta' azjenda, negozju, jew parti minn azjenda jew negozju lil prinċipal ieħor b'riżultat ta' trasferiment jew fużjoni legali:

»Iżda jkun hemm trasferiment skont dan ir-regolament kull meta jkun hemm trasferiment ta' enti ekonomika li tibqa' żżomm l-identità tagħha, bl-oġettiv li sssegwi attività ekonomika;

»“(b) għal bidla fil-forniment ta' servizz;

»“(ċ) għal kull azjenda li tagħmel attivitajiet ekonomiċi kemm jekk dik l-attività hija ċentrali jew anċillari kemm jekk le, u kemm jekk tkunx topera għall-qliġ kemm jekk le;

»“(d) meta u safejn l-azjenda, negozju jew parti mill-azjenda jew negozju li se jkun ittrasferit ikun sitwat f'Malta;”

»... ..

»... .. mhemmx dubju li meta l-konvenuti ħadu f'idejhom il-ġestjoni tan-negozju taż-żewġ ristoranti – u l-attur u l-bqija tal-impjegati baqgħu jaħdmu hemm bl-istess paga u kundizzjonijiet – kien seħħ it-trasferiment tan-negozju għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi bid-drittijiet u l-obbligi kollha konsegwenzjali.

»Il-qorti tinnota wkoll li huwa paċifiku li skont il-klawsola numru 6 tal-kuntratt ta' trasferiment tat-28 ta' Novembru 2012 il-konvenuti

assumew u ħadu fuqhom id-drittijiet u l-obbligi kollha li s-soċjetà J & S kellha a favur l-attur –

»“6. Third party (buyers) also assumes to take over all obligations and rights which First Party and Second Party (vendors) have in favour of Oswald Caruana;”

»Isegwi li, minn dakinhar, l-obbligi u d-drittijiet kollha li kellha s-soċjetà J & S versu l-attur ġew assunti mill-konvenuti.

»Il-ħlas rimanenti ta' €25,000 dovuti lill-attur kienu għadu pendenti f'dak l-istadju tat-trasferiment u allura l-qorti tqis li l-konvenuti assumew fuqhom dan l-obbligu li jħallsu tali somma huma stess lill-attur.

»Mela l-konvenuti huma deċiżament leġittimi kontraditturi għat-tielet talba tal-attur.

»Madankollu, peress li skont il-ftehim oriġinali s-somma totali ta' €50,000 kellha xorta tiġħallas lill-attur jekk dan jitkeċċa b'mod inġust qabel it-tmiem tal-kuntratt, jeħtieġ għalhekk tiġi eżaminata r-raba' talba tal-attur sabiex jiġi stabbilit jekk it-tkeċċija kinitx waħda inġusta jew le sabiex minn hemm jiġi stabbilit jekk il-ħlas rimanenti ta' €25,000 għandux jiġħallas jew le mill-konvenuti lill-attur.

»Ir-raba' talba tal-attur infatti titlob lill-qorti tiddikjara li l-konvenuti ma onorawx l-obbligi assunti minnhom mingħand is-soċjetà J & S u b'mod illegali u abbużiv itterminaw unilateralment l-impjieg tiegħu mingħajr ebda raġuni valida hekk kif stipulat fil-liġi.

»Skont l-artikolu 36 (14) tal-Kap. 452 tal-Liġijiet ta' Malta –

»“Minkejja d-dispożizzjonijiet ta' qabel ta' dan l-artikolu, prinċipal jista' jibgħat impjegat b'kuntratt ta' servizz għal żmien bla limitu u l-impjegat b'kuntratt ta' servizz għal żmien bla limitu jista' jitlaq is-servizz tal-prinċipal, mingħajr ma jagħti avviż u mingħajr ebda obbligu li jagħmel ħlas kif provdut fis-subartikolu (10) jekk ikun hemm raġuni tajba u biżżejjed biex dak l-impjegat jintbagħat jew jitlaq mis-servizz:

»Iżda minkejja d-dispożizzjonijiet ta' qabel ta' dan l-artikolu, impjegat jista' jabbanduna kuntratt ta' servizz għal perjodu ta' żmien fiss qabel ma jagħlaq iż-żmien speċifikat fil-kuntratt u l-prinċipal jista' jtermina kuntratt ta' servizz għal perjodu ta' żmien fiss qabel ma jagħlaq iż-żmien speċifikat fil-kuntratt kif provdut fis-subartikoli (11) u (12) jekk ikun hemm raġuni valida u ġusta għal din it-tkeċċija jew abbandun.”

»... ..

»Fl-isfond ta' dan l-insenjament, il-qorti tinnotta li skont l-ittra ta' tkeċċija tad-9 ta' Frar 2013, l-impjieg tal-attur ġie terminat fi żmien ta' *probation* u wkoll għas-segwenti raġunijiet –

»i) mankanzi gravi fl-impjieg inkluż serq u frodi konsistenti fit-talba ta' *commissions* minn diversi *suppliers*; u

»ii) aġir persistenti kontra l-interess tal-*employer*.

»Naturalment, hija norma bażika tad-dritt probatorju li min jallega jrid jipprova.

»Fl-ewwel lok id-dikjarazzjoni tal-konvenuti li t-tkeċċija tal-attur kienet qed issir waqt il-perjodu tal-*probation* hija bla ebda bażi legali *stante* li, kif ingħad fis-suespost, *in vista* tat-trasferiment tan-negozju l-attur ma ġiex meqjus li beda impjieg ġdid mal-konvenuti iżda kien hemm kontinwità fl-impjieg u għalhekk ma jffigura ebda perjodu ġdid ta' *probation*.

»Fit-tieni lok, hija l-fehma tal-qorti li l-konvenuti ma rnexxilhomx iġibu provi sal-grad rikjest mill-liġi sabiex tiġi akkolta t-teżi tagħhom fir-rigward ta' dawn l-akkużi serji.

»Għal dak li jirrigwarda t-talba għal ħlas tal-*commissions* jiġi nnutat li d-dokumenti esibiti huma ta' ordnijiet li għamel l-attur stess bejn Diċembru 2012 u Jannar 2013. Ukoll, għalkemm huwa minnu li hemm avarija żgħira f'uħud mill-prezzijiet fuq dan il-perjodu, il-qorti tqis li din waħedha ma hix prova konklussiva li l-attur kien qiegħed jirċievi xi *commission* mingħand dawn l-aġenti. It-tqabbil qed isir bejn il-perjodu tal-festi tal-Milied (fejn tendenzjalment il-prezzijiet ikunu ogħla) u Jannar meta x-xogħol aktar jikkwieta. *Inoltre*, items ġeneriċi bħal *fresh fish* fuq il-fatturi mhux neċessarjament ikunu qed jirreferu għall-istess tip ta' ħut u kwindi anke l-prezz jista' jvarja. Ukoll, ma ttellgħu ebda xhieda sabiex jikkorroboraw dak allegat mill-konvenuti. Din il-prova kienet tinkombi fuqhom u fuqhom biss.

»Anke fir-rigward tal-allegazzjoni magħmula mill-konvenuti li l-attur kien qiegħed jabbuża mid-droga fuq il-post tax-xogħol, jew li kien qed ikun assenti minn fuq il-post tax-xogħol, il-qorti kienet tistenna li l-konvenuti jġibu almenu prova sal-grad tal-probabilità li dan l-abbuż seħħ u mhux sempliċement dikjarazzjonijiet waqt ix-xhieda tagħhom, anke jekk bil-ġurament, mingħajr provi konkreti li jissostanzjawhom.

»Jiġi nnutat – u dan hu ferm inċisiv fiċ-ċirkostanzi – li filwaqt li dawn l-allegazzjonijiet serji tressqu mill-konvenuti f'temp daqshekk qasir ta' xahrejn, ebda lment jew insinwazzjoni dwar l-attur ma giet murija għall-perjodu itwal li fih kien impjegat mas-soċjetà J & S.

»Aktar minn hekk, huwa ironiku kif il-konvenuti ddikjaraw li qegħdin jitterminaw l-impjieg tal-attur minħabba n-nuqqasijiet fuq imsemmija meta f'dak l-istess perjodu huma kienu qegħdin jippruvaw jikkonvincu lill-attur biex jibqa' magħhom imma b'pakkett finanzjarju inqas minn dak li kellu minħabba li l-qagħda finanzjarja tagħhom ma kinitx tippermetti. Kien biss meta l-attur ma riedx jaċċetta tnaqqis fil-pakkett finanzjarju tiegħu li r-relazzjoni bejn il-partijiet jidher li ma baqgħetx daqshekk tajba. Fil-fehma tal-qorti u minn dak li rriżulta mill-provi, il-veru motiv il-għala l-konvenuti effettivament waqqfu lill-attur mill-impjieg kien għax hu ma riedx jaċċetta li jnaqqis lill-pakkett finanzjarju, u xejn aktar. Altrimenti kif ingħad ma ngabet prova oħra li turi l-kuntrarju.

»Fid-dawl tas-suespost il-qorti ma ssib ebda raġuni valida li tiġġustifika t-tkeċċija tal-attur minn fuq il-post tax-xogħol.

»Ir-raba' talba tal-attur sejra għalhekk tintlaqa'.

»Ukoll, *in vista* ta' dak appena deċiż, għaladarba huwa meqjus li l-attur tkeċċa ingustament, il-konvenuti għandhom iħallsuh il-€25,000 rimanenti dovuti lilu skont il-ftehim oriġinali.

»It-tielet talba tal-attur sejra għalhekk tiġi milqugħa.

»Sejrin għalhekk jiġu miċhuda t-tielet u r-raba' eċċezzjoni tal-konvenuti.

»4. Flas tal-paga ta' Jannar 2013

»Fil-ħames talba l-attur qiegħed jitlob il-ħlas tal-paga dovuta f'Jannar 2013 għax-xogħol ta' *head chef*.

»Il-qorti tqis li din it-talba ġiet suffiċjentament pruvata. L-attur kien baqa' ma tħallasx fl-aħħar xahar li ħadem mal-konvenuti. L-ammont dovut inkluż il-*commission* ta' 7% fuq il-bejgħ kien il-aħħaq is-somma ta' €1,380 liema somma dovuta kienet saħansitra ġiet miktuba a favur l-attur f'ċekk maħruġ lil mill-konvenuti datat 1 ta' Frar 2013 u li, għal raġunijiet magħrufa biss lill-konvenuti, għamli *stop payment* fuqu.

»Il-ħlas għax-xogħol li għamel il-konvenut f'Jannar 2013 irid isir u għalhekk il-qorti tilqa' din il-ħames talba għas-somma ta' €1,380.

»5. Flas ta' salarju rimanenti sa tmiem il-kuntratt

»Fis-sitt talba l-attur qed jitlob il-ħlas tas-salarju rimanenti minn meta huwa ġie illegalment itterminat mill-impjieg tiegħu sa meta jagħlaq il-kuntratt definit tiegħu.

»Skont l-*arikolu* 36(11) tal-Kap. 452 –

»“Prinċipal li jittermina kuntratt ta' impjieg ta' impjegat qabel ma jagħlaq iż-żmien speċifikat f'kuntratt ta' servizz, ikollu jħallas lill-impjegat somma li tkun daqs nofs il-paga kollha li kienet tkun tmiss lill-impjegat dwar il-bqija taż-żmien espressament miftiehem.”

»Fiċ-ċirkustanzi t-talba tiegħu hija ġustifikata.

»Skont *artikolu* 2 tal-Att –

»“paga' tfisser rimunerazzjoni jew qligħ, li jithallsu minn prinċipal lil impjegat u tinkludi kull *bonus* li jithallas skont l-*artikolu* 23 minbarra kull *bonus* jew *allowance* relatati mal-esekuzzjoni tax-xogħol jew mal-produzzjoni;”

»Dan ifisser li *allowance* bħal ma hi l-*commission* ta' 7% li kien jirċievi l-attur fuq il-bejgħ tal-ikel fir-ristoranti hija eskluża mill-kalkolu tal-kumpens dovut.

»Peress li l-attur kien oriġinarjament ġie impjegat mas-soċjetà J & S għal tliet snin u nofs b'effett mill-1 ta' Frar 2012, dan ifisser li l-kuntratt tiegħu kien jiskadi fil-31 ta' Lulju 2015.

»Peress li l-attur tkeċċa mill-impjieg mill-konvenuti b'effett mill-1 ta' Frar 2013 huwa kien ikun fadallu terminu ta' sentejn u nofs fl-impjieg li kieku ma tkeċċiex. Skont il-liġi għalhekk huwa għandu jithallas nofs il-paga dovuta għall-dak il-perjodu.

»Huwa paċifiku li l-paga tal-attur kienet tammonta għal €900 fil-ġimgħa, *ergo* €3,600 fix-xahar. Kwindi għall-perjodu ta' 30 xahar rimanenti sat-tmiem tal-kuntratt, nofs il-paga tammonta għal €54,000.

»Għalhekk il-qorti sejra tilqa' s-sitt talba tal-attur għas-somma ta' €54,000.

»6. Flas ta' danni

»Fit-talba numru 7 l-attur qiegħed jitlob il-ħlas tad-danni kawżati mill-aġir illegali tal-konvenuti.

»Il-qorti tinnota li l-attur mhux biss ma ta ebda dettalji dwar x'kienu dawn l-allegati danni talli f'ebda ħin ma kkwantifikahom jew ġab prova tagħhom; dan *nonostante* l-fatt li b'digriet ta' din il-qorti diversament preseduta kellu tletin jum biex jipprezenta prospett bid-danni pretiżi.

»Għalhekk din it-talba sejra tiġi miċċhuda filwaqt li sejra tintlaqa' l-ħames eċċezzjoni tal-konvenuti safejn kompatibbli ma' dak appena deċiż.

»Fid-dawl tal-konklużjonijiet kollha raġġunti dwar it-talbiet tal-attur, il-qorti sejra tiċċad il-bqija tal-eċċezzjonijiet tal-konvenuti, u għall-istess raġunijiet tiċċad il-kontro-talba tagħhom filwaqt li sejra tilqa' l-eċċezzjonijiet tal-attur rikonvenzjonat safejn kompatibbli ma' dak deċiż illum.«

18. L-konvenuti aħwa Mamo appellaw b'rikors tat-28 t'April 2022 li l-attur wieġeb għalih fit-13 ta' Ġunju 2022.
19. L-ewwel aggravju tal-appell jolqot dik il-parti tas-sentenza appellata li ikkundannathom "solidament bejniethom iħallsu lill-attur is-somma ta' għaxart elef euro (€10,000) rappreżentanti kumpens miftiehem bejniethom b'riżultat tat-trasferiment tal-kummerċ ta' żewġ ristoranti". L-aggravju ġie mfisser hekk:

»... .. l-ewwel qorti għamlet applikazzjoni ħażina tal-liġi meta ma laqgħatx l-ewwel eċċezzjoni tal-appellanti u ikkundannat lil konvenuti solidament bejniethom iħallsu għaxart elef euro (€10,000) lill-attur appellat bħala kumpens għat-trasferiment tal-kummerċ tar-ristoranti

»Il-qorti, li hija msejġha biex tiddeċiedi dwar it-talbiet f'kawża, hija marbuta bit-talbiet kif impostati u ma tistax tiddipartixxi minn dak li jkun talab l-attur stess. F'dan is-sens jiġi rilevat li l-ewwel u t-tieni talba tal-attur appellat kienu ċari illi huwa kien qiegħed jitlob il-ħlas ta' senserija. Għaladarba l-qorti tiddikjara "Magħmula dawn l-osservazzjonijiet, il-qorti hija tal-fehma li l-involviment tal-attur fil-viċenda ma tikkwalifikax bħala senserija għall-finijiet u effetti tal-liġi ..., *stante* li l-medjazzjoni diretta tiegħu bejn J & S u Mamo seħħet biss fil-fażi inizjali li minnha skattaw in-negozjati bejniethom", l-ewwel qorti kellha tieqaf hemm u tiċċad l-ewwel u t-tieni talba tal-attur u mhux kif għamlet l-ewwel qorti tfittex biex tara jekk l-attur kienx dovut xi flus taħt xi titolu ieħor jew istitut ieħor tal-liġi. Bir-rispett kollu, id-deċiżjoni tal-ewwel qorti hija waħda żbaljata għaliex hija waħda *ultra petita*. Li qorti tiġi tgħid li xi hadd intrabat li jagħti lil haddieħor somma ta' għaxart elef euro (€10,000) anki jekk ma jwettaqx senserija hija waħda inverosimili u inkredula għall-aħħar. Ma setgħetx l-ewwel qorti tiddeċiedi li xorta waħda kien hemm qbil li l-attur jiħallas għaxart elef euro jekk iseħħ xi forma ta' negozju anke jekk senserija ma wettaqx.«

20. Huwa minnu illi, kif sewwa osservat l-ewwel qorti, “l-involvement tal-attur fil-viċenda ma tikkwalifikax bħala senserija għall-finijiet u effetti tal-liġi ... *stante* li l-medjazzjoni diretta tiegħu bejn J & S u Mamo seħħet biss fil-fażi inizjali li minnha skattaw in-negożjati bejniethom”.
21. Madankollu, il-fatt illi l-intermedjarju jew sensal ma jkollux jedd għall-ħlas ta’ senserija ma jfissirx, b’daqshekk, illi ma għandu jedd għal ebda kumpens għax-xogħol li jkun għamel². Għalkemm dan il-kumpens ma jkunx senserija *stricto iure*, iżda xi ħaġa anqas, it-talba għall-ħlas ta’ senserija tiġbor fiha wkoll ħlas għal dan il-kumpens billi *il più comprende il meno*.
22. Għalkemm, kif rajna, is-serviġi illi irrenda l-attur ma jilħqux il-kondizzjonijiet biex jitqiesu senserija, u effettivament ma ħa ebda sehem fin-negożjati biex intlaħaq ftehim dwar il-prezz u l-kondizzjonijiet l-oħra taċ-ċessjoni – anzi l-provi juru illi r-rappreżentant tas-sidien dejjem keċċa lill-attur kull meta dan xtaq jintervjeni jew ikun preżenti waqt in-negożjati bejnu u l-konvenut Sandro Mamo – madankollu, kif imfisser b’dettall fis-sentenza appellata, l-involvement tal-attur u l-pariri u tagħrif dwar il-potenzjal tal-istabbilimenti li ta lill-konvenuti kienu ta’ utilità biex seħħ il-ftehim ta’ ċessjoni tan-negożju, u ta’ dan ħaqqu ħlas.
23. Aktar minn hekk iżda, il-ftehim bejn l-attur u l-konvenuti kien illi l-attur jithallas għaxart elef euro (€10,000) talli jlaqqa’ lill-konvenuti mas-sidien tan-negożju. Din l-introduzzjoni seħħet; il-parti tiegħu tal-ftehim l-attur

² Ara e.g. *Buġibba Real Estate Limited v. Joseph Portelli et*, P.A. 30 ta’ Mejju 2003.

wettaqha, u jmiss għalhekk lill-konvenuti li jwettqu wkoll is-sehem tagħhom.

24. F'dan il-kuntest relevanti wkoll huwa l-fatt illi l-konvenut Sandro Mamo ħareġ *cheque* għal għaxart elef euro (€10,000) illi din il-qorti, bħall-ewwel waħda, temmen illi kien maħsub bħala ħlas tal-għaxart elef euro minnu mwiegħda lill-attur, u mhux, kif iridu jgħidu l-konvenuti, ħlas ta' xahrejn paga u *commissions*. Din il-qorti għalhekk temmen illi l-ħruġ ta' dan iċ-*cheque* huwa għarfien mill-konvenuti li l-attur għamel dak li l-ftehim kien li kellu jagħmel biex jistħoqqlu dak il-ħlas. Il-fatt illi l-konvenuti, wara, waqqfu l-ħlas taċ-*cheque* ma jibdel xejn minn dan.

25. L-ewwel aggravju tal-appell huwa għalhekk miċħud.

26. It-tieni aggravju jolqot dik il-parti tas-sentenza appellata illi ikkundannat "lill-konvenuti solidament bejniethom iħallsu lill-attur is-somma ta' ħamsa u għoxrin elf euro (€25,000) bilanċ minn somma akbar rappreżentanti dejn dovut lilu b'rabta mal-impjieg tiegħu bħala *head chef*", u ġie mfiisser hekk:

»... .. l-ewwel qorti għamlet applikazzjoni ħażina tal-liġi meta ddikjarat li l-kuntratt iffirmat bejn *S & G Premiere Limited, J & S Catering Services Limited* u l-konvenuti appellanti tat-28 ta' Novembru 2012 jikkwalifika fil-liġi bħala *transfer of business ai termini* tal-Kap. 452 tal-Liġijiet ta' Malta. Fil-fatt, minn qari tal-istess document joħroġ ben ċar li l-ftehim bejn il-partijiet kien intenzjonat biss għall-assenjazzjoni tal-kirja u d-drittijiet li l-ewwel żewġ partijiet kellhom fuq żewġ proprjetajiet

»"Whereas the Third Party is in the business of operating and administering catering establishments and hence is desirous of taking over the tenancy presently enjoyed by the First Party and the Second Party;

»"Whereas the First Party and the Second Party are desirous of assigning the tenancy and other rights of the Premises to the Third Party as specified hereunder"

»Fil-fatt, minn qari tal-istess kuntratt, wieħed ma jista' qatt jasal bl-ebda tiġbid tal-imaġinazzjoni li dan kien xi ftehim tat-trasferiment ta' negozju. Fil-fatt, imkien fl-istess ftehim ma għandek xi *blanket provision* li permezz tiegħu l-appellanti kienu ħa jidhlu fiż-żarbun tat-trasferenti u / jew li kienu se jassumu d-djun kollha tagħhom. Fil-fatt l-istess ftehim jispeċifika liema djun il-konvenuti appellanti kellhom jidhlu għalihom bħala ħlas tal-prezz miftiehem. Kif qal l-Avukat Michael Grech, "l-aħwa Mamo ma daħlux fiż-żarbun tal-kumpaniji li semmejt qabel".

»Jekk *J & S Catering* ftehmiet li tħallas lil Oswald Caruana s-somma ta' ħamsa u għoxrin elf (€25,000), ma jfissirx li awtomatikament il-konvenuti ntrabtu li jħallsu dik is-somma. Aktar u aktar jekk kif iddikjarat l-ewwel qorti tali obbligu tal-ħlas kien dipendenti fuq il-fatt jekk it-terminazzjoni tal-impjeg ta' Oswald Caruana kienx wieħed ġustifikat jew le. Tant kien jaf Oswald Caruana li jekk kien hemm xi obbligu tal-ħlas kien inkombenti fuq *J & S Catering Limited* li fil-fatt, oriġinarjament, il-kawża fetaħa kontra *J & S Catering Ltd* ukoll, u kien biss wara li nbdew dawn il-proċeduri li iddeċieda għal raġunijiet li jafhom hu biss li jċedi l-proċeduri fil-konfront tas-soċjetà *J & S Catering Ltd*. Barra minn hekk, Oswald Caruana xehed li kellu ċekk li kien ingħatalu minn *J & S Catering Ltd* bħala garanzija tal-ħlas ta' ħamsa u għoxrin elf euro li jgħid li kien għad fadallu jieħu. Però, dan iċ-ċekk għar-raġunijiet tiegħu, minkejja li dan iċ-ċekk kien għadu wieħed validu fiż-żmien in kwistjoni, għażel li ma jsarrfux.«

27. Għalkemm din il-qorti ma taqbilx mal-konvenuti illi l-ftehim bejnhom u s-sidien ta' qabel kien biss "għall-assenjazzjoni tal-kirja u d-drittijiet li l-ewwel żewġ partijiet kellhom fuq żewġ proprjetajiet" – għax il-ftehim kien jaħseb ukoll għal trasferiment ta' "*all furniture, fixtures, fittings, crockery, glass, stock and all other items and moveables used and situate in the premises including the present names used in the premises, trademarks and other intellectual property rights related to the name ... and registered in the name of the First Party and Second Party ...*" – dan ma huwiex daqshekk relevanti; li hu relevanti huwa s-sitt patt tal-ftehim li jgħid illi:

»6. Third Party also assumes to take over all obligations and rights which First Party and Second Party have in favour of Oswald Caruana«

28. Dan huwa patt għall-vantaġġ ta' terza persuna li jiswa taħt l-art. 1000 tal-Kodiċi Ċivili, u l-konvenuti ma jistgħux iħassruh meta l-attur wera li jrid jinqeda bih.
29. Dan hu biżżejjed biex il-qorti tiċhad it-tieni aggravju tal-appell.
30. It-tielet aggravju tal-konvenuti aħwa Mamo jolqot iċ-ċaħda tal-eċċezzjoni ta' inkompetenza tal-qorti *ratione materiæ* sabiex tiddeċiedi t-tielet, r-raba', l-ħames u s-sitt talbiet attriċi, u ġie mfiesser hekk:

»... .. l-ewwel qorti kienet inkompetenti *ratione materiæ* sabiex tiddeċiedi t-tielet, ir-raba', il-ħames u s-sitt talbiet attriċi. Fil-fatt, dawn it-talbiet kollha kienu jaqgħu fil-kompetenza esklussiva tat-Tribunal Industrijali, liema kompetenza hija regolata mill-Kap. 452 tal-Liġijiet ta' Malta b'mod speċifiku l-artikolu 75 tal-istess Att.

»Għalkemm is-subinċiż (1)(a) tal-istess artikolu fil-mument tal-preżentata tal-kawża kien jirrelata biss għall-kuntratti għal żmien indefinit, talbiet għal somom dovuti skont l-artikolu 75(1)(b) tal-Kap. 452 li jgħid, "it-talbiet kollha magħmula skont is-subartikoli (11) u (12) tal-artikolu 36 tal-Att, għall-ammonti li jistgħu jiġu dovuti lil ħaddiem jew principal wara temm ta' kuntratt ta' servizz għal perjodu ta' żmien fiss qabel id-data ta' tmiem it-terminu definittivament speċifikat fil-kuntratt", li fihom jinkwadraw it-talbiet tal-attur, kienu jaqgħu taħt il-kompetenza esklussiva tat-Tribunal Industrijali.

»Minkejja dak li qalet l-ewwel qorti, il-kuntratt li kellu Oswald Caruana mas-soċjetà *J & S Catering* kien ta' natura indefinit. Dan joħroġ mill-fatt li, kuntrarjament għal dak li qalet il-qorti, ma kienx biss il-*job history* ta' Oswald Caruana ma' *JobsPlus* li jgħid li l-kuntratt ta' Oswald Caruana kien wieħed indefinit, iżda l-*commencement of employment form* imdaħħla mis-soċjetà *J & S Catering Service Limited* fil-bidu tal-impjieg ta' Oswald Caruana magħha, sottomessa mill-istess soċjetà *J & S Catering Services Limited*, ukoll tgħid li l-kuntratt kien *indefinite contract*. Bir-rispett lejn ir-*ratio* tal-ewwel qorti għalfejn kellha tiskarta t-*termination form* ma' *JobsPlus*, hija proċedura li fil-bidu u fit-tmiem tal-impjieg, malli tidhol notifika lill-aġenzija *JobsPlus*, l-istess aġenzija tibgħat notifika tal-istess kemm lill-*employer* kif ukoll lill-impjegat li, jekk tkun tikkontjeni informazzjoni żbaljata, kemm l-*employer* kif ukoll l-impjegat għandhom żmien li fiha jistgħu jikkontestaw l-istess. Dan la sar mill-*employer* u lanqas mill-impjegat u għalhekk is-sitwazzjoni legali ta' Oswald Caruana ġiet kristallizzata bħala wieħed li kien impjegat fuq bażi indefinit mas-soċjetà *J & S Catering Services Ltd*.

»Ġjaladarba jiġi stabbilit li l-impjegat ta' Oswald Caruana mas-soċjetà *J & S Catering Ltd* kien wieħed għal żmien indefinit, allura, il-kwistjoni ta' kompetenza *ratione materiæ* dwar jekk it-terminazzjoni tal-impjegat

tiegħu kienx wieħed ġust *o meno*, u xi flejjes kienu dovuti lilhom b'rabta mal-istess impjieg u t-terminazzjoni tiegħu, kienu ta' kompetenza esklussiva tat-Tribunal Industrijali.

»... ..«

31. L-art. 75(1)(b) tal-Att dwar l-Impjegi u r-Relazzjonijiet Industrijali [“Kap. 452”] kif riprodott mill-konvenuti huwa kif miżjud bl-art. 4 tal-Att LVIII tal-2020, li daħal fis-seħħ fil-11 ta' Diċembru 2020. Qabel dawk l-emendi, fiż-żmien meta beda l-impjieg tal-attur, l-art. 75 ma kienx jagħti kompetenza lit-Tribunal Industrijali fuq talbiet magħmula taħt is-sub-artikoli (11) u (12)³ tal-artikolu 36 tal-Kap. 452.

32. Id-disposizzjoni transitorja fl-art. 5 tal-Att LVIII tal-2020 imbagħad tgħid hekk:

»5. (1) Id-dispożizzjonijiet tal-Att tal-2020 li jemenda l-Att dwar l-Impjegi u r-Relazzjonijiet Industrijali għandhom japplikaw għal kull proċedura li għandha x'taqsam mat-terminazzjoni ingusta ta' kuntratti ta' servizz għal perjodu ta' żmien fiss li huma pendenti quddiem il-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili, il-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) (Ġurisdizzjoni Superjuri) u t-Tribunal Industrijali u liema każi kienu għadhom pendenti meta jidhru fis-seħħ dan l-Att u li ma sarux *res judicata*.

»(2) Il-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili u l-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) (Ġurisdizzjoni Superjuri), minkejja d-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att, jibqgħu kompetenti li jitrattaw dawk il-każijiet ta' terminazzjoni ingusta ta' kuntratti ta' servizz għal perjodu ta' żmien fiss illi kienu qegħdin jinstemgħu quddiemhom qabel ma daħal fis-seħħ dan l-Att inklużi dawk li ġew trasferiti għall-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili u l-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) (Ġurisdizzjoni Superjuri) mit-Tribunal Industrijali qabel ma daħal fis-seħħ dan l-Att. Il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili u l-Qorti tal-Maġistrati (Għawdex) (Ġurisdizzjoni Superjuri) għandhom jibqgħu jiehdu konjizzjoni tat-tali każijiet sakemm dawn jiġu deċiżi definittivament minn dik il-qorti.«

³ »(11) Prinċipal li jibgħat 'l barra impjegat qabel ma jagħlaq iż-żmien speċifikat f'kuntratt ta' servizz, ikollu jhallas lill-impjegat nofs il-paga kollha li kienet tkun tmiss lill-impjegat dwar il-bqija taż-żmien espressament miftiehem.

»(12) Impjegat li jitlaq mis-servizz tal-prinċipal tiegħu qabel iż- żmien speċifikat fil-kuntratt ta' servizz għandu jhallas lill-prinċipal tiegħu somma li tkun daqs nofs il-paga kollha li għaliha huwa kien ikollu jedd kieku huwa baqa' fis-servizz għall-bqija taż-żmien hekk espressament miftiehem:

»... ..«

33. Din id-disposizzjoni transitorja tikkonferma l-kompetenza tal-Prim'Awla li tkompli tisma' kawżi ġà mibdija dwar temm ta' impjieg għal żmien fiss. Il-kwistjoni mela hija jekk il-kuntratt tal-attur kienx għal żmien fiss jew għal żmien indefinit.
34. Is-sostanza ta' kuntratt toħroġ mill-kuntratt innifsu u mhux minn kif dak il-kuntratt ġie reġistrat mal-awtoritajiet. Mix-xiehda ħareġ ċar illi l-ftehim kien għal żmien fiss. Il-konvenut Sandro Mamo stess meta xehed quddiem l-ewwel qorti fis-7 ta' Ottubru 2015 qal illi l-ftehim kien għal żmien fiss, għalkemm ma ftakarx sew kemm:
- »Mistoqsija: Tiftakar kemm kien dan in-numru [sic] ta' żmien li kellu jintrabat?
- »Xhud: Jekk m'iniex sejjer żball tliet snin u nofs, jekk m'iniex sejjer żball, bejn tliet snin u erba' snin.«
35. Reġa' xehed fl-4 ta' Marzu 2016 reġa' kkonferma li l-ftehim kien għal żmien fiss:
- »Xhud: Dan wiegħdu ħamsin elf [euro] biex imur jaħdem miegħu. Ftiehm xi perjodu, għalkemm fuq din il-kuntratt li hawn – ma huwiex iffirmit – hawnhekk qiegħed *indefinite*, huma qaluli li ftiehm xi perjodu bejn tliet snin u erba' snin, li ħa jibqa' jaħdem magħhom«
36. Din il-qorti għalhekk taqbel mal-ewwel qorti illi aktar kellha toqgħod fuq dak li ħareġ mix-xiehda tal-partijiet, fosthom il-konvenut stess, milli fuq l-*employment history* uffiċjali tal-attur, biex tasal għall-konklużjoni li l-impjieg kien għal żmien fiss u għalhekk jaqa' fil-kompetenza tal-qorti ordinarja taħt il-liġi fis-seħh fiż-żmien rilevanti.
37. L-aggravju huwa għalhekk miċħud.

38. Ir-raba' aggravju jolqot dik il-parti tas-sentenza appellata li sabet illi t-temm tal-impjeg tal-attur ma seħħx waqt iż-żmien ta' prova jew *probation* izda seħħ wara li kien għalaq dak iż-żmien. L-aggravju għie mfiisser hekk:

»... ... l-ewwel qorti għamlet applikazzjoni ħażina tal-liġi meta ma kkunsidratx l-impjeg ta' Oswald Caruana mal-konvenuti appellant bħala kuntratt ta' impjeg ġdid u konsegwentament ma applikatx il-kunċett ta' *probation*. Ma huwiex kontestat mill-provi meta Oswald Caruana beda jaħdem mal-konvenuti appellant, ma huwiex kontestat li l-impjeg ta' Oswald Caruana ma *J & S Catering Limited* għie terminat, ma huwiex kontestat li Oswald Caruana kellu kariga maniġġerjali u kwindi ma huwiex kontestat li l-perjodu ta' *probation* applikabbli għall-kuntratt tal-impjeg tiegħu kien dak ta' sena, skont l-artikolu 36(1) tal-Kap. 452. Għaladarba l-impjeg ta' Oswald Caruana twaqqaf f'dan iż-żmien ta' *probation* ma tista' qatt tinkwadra l-kwistjoni ta' tkeċċija ingusta o *meno* għaliex fi żmien ta' *probation* kemm l-*employer* kif ukoll l-impjegat jistgħu iwaqqfu l-kuntratt ta' impjeg mingħajr ma tingħata raġuni għall-istess.«

39. Il-materja hija regolata bl-art. 38(1) tal-Kap. 452:

»38. (1) Meta negozju jew azjenda oħra jittieħed il-kontroll tagħhom, għal kollox jew f'parti, minn persuna (hawnhekk iżjed 'il quddiem f'dan l-artikolu msejja "il-persuna li lilha jiġi trasferit innegozju") mingħand prinċipal (hawnhekk iżjed 'il quddiem f'dan l-artikolu msejja "min jittrasferixxi"), kull impjegat fl-impieg ta' min jittrasferixxi fid-data tat-trasferiment tan-negozju għandu jitqies li jkun fl-impieg tal-persuna li lilha jiġi trasferit in-negozju u l-persuna li lilha jiġi trasferit in-negozju għandha tassumi d-drittijiet u l-obbligi kollha li min jittrasferixxi għandu rigward l-impjegat.«

40. Fost id-drittijiet miksuba mill-impjegat meta jseħħ it-trasferiment tan-negozju hemm dak li l-impjegat tiegħu jibqa' jitqies li ma għadux fiż-żmien ta' prova, jekk dak iż-żmien ta' prova jkun għadha.
41. Għa' rajna⁴ illi n-negozju bejn is-sidien ta' qabel u l-konvenuti kien ta' trasferiment ta' azjenda, u għalhekk jintlaqat bl-art. 38(1).

⁴ Para. 27, *supra*

42. L-impjieg tal-attur mas-sidien ta' qabel kien b'seħħ mill-1 ta' Diċembru 2011, u tkompla mill-konvenuti sa meta temmewlu l-impjieg b'seħħ mill-1 ta' Frar 2013, aktar minn sena wara, meta għalhekk l-impjieg ma kienx għadu fi żmien ta' prova.
43. L-aggravju huwa għalhekk miċħud.
44. Il-ħames aggravju jolqot dik il-parti tas-sentenza appellata li ikkundannat lill-appellanti "solidalment bejniethom ... iħallsu lill-attur is-somma ta' erbgħa u ħamsin elf euro (€54,000) rappreżentanti l-bilanċ rimanenti minn meta ġie illegalment terminat l-impjieg tiegħu sa meta għalaq il-kuntratt ta' servizz", u ġie mfisser hekk:

»... .. l-ewwel qorti għamlet applikazzjoni ħażina tal-liġi meta ddikjarat li t-terminazzjoni tal-impjieg ta' Oswald Caruana ma kinitx waħda ġusta u anke meta għamlet kalkolu erronju ta' dak li legalment seta' jkun dovut lil Oswald Caruana, *dato ma non concesso* li l-kuntratt tal-impjieg tiegħu ġie terminat b'mod ingust. Kif ġie rilevat preċedentement, l-impjieg ta' Oswald Caruana ġie terminat fiż-żmien tal-*probation*, però minkejja dan kien hemm raġunijiet gravi u suffiċjenti oħra għal terminazzjoni tal-istess impjieg. Dawn kienu riflessi fil-kontro-talba mressqa mill-konvenuti appellanti.

»Minkejja li l-ewwel qorti tgħid li l-konvenuti ma rnexxilhomx iġibu prova tal-allegazzjonijiet tagħhom sal-grad li trid il-liġi, fil-partijiet ċitati mill-istess qorti fis-sentenza tagħha joħroġ li fil-fatt tali grad tal-prova l-konvenuti laħquh. L-ewwel qorti donnu sfuġġielha li fil-kamp ċivili l-grad tal-prova huwa dak ta' probabbli u mhux lil hemm minn kull dubju dettat mir-raġuni; hekk, per eżempju, il-prova dwar il-*commissions* li kien jieħu Oswald Caruana toħroġ mill-fatt li, meta l-konvenuti appellanti bdew jissindikaw il-prezzijiet li bihom kien qed jixtri, il-prezzijiet f'daqqa waħda jibdwew iwarjaw. Hawnhekk wieħed irid jifhem li, meta wieħed ikun qed jagħmel atti bħal dawk li kien qed jagħmel Oswald Caruana, dan ħa joqgħod attent biex ma jħallix kemm jista' jkun traċċi tal-għemil tiegħu u għalhekk huwa iebes ferm li wieħed iġib prova diretta ta' dak li kien qed jagħmel Oswald Caruana. Però dan inġieb minn studju dettaljat li sar ta' riżultat finanzjarji fejn minn analiżi tal-ispejjeż u l-fatturi u *delivery notes*, irriżultaw il-fatti allegati.

»Hekk l-istess dwar l-allegat użu ta' droga minn Oswald Caruana waqt il-ħin tax-xogħol. Ma kien hemm l-ebda ħtieġa li l-konvenuti appellanti jġibu filmati ta' Oswald Caruana jikkonsma d-droga jew ta' xi sentenza tal-Qorti Kriminali fil-konfront tiegħu. Izda ċertament xhieda okulari bħal Jonathan Mamo tal-istess konsum, li ma ġewx kontradetti, altru milli jwasslu għall-prova sal-grad tal-probabbli.

»L-ewwel qorti, da parti tagħha interpretat il-fatt li l-konvenuti appellanti għall-bidu ippruvaw ma jidhlux f'issues legali mal-attur u ppruvaw li jsibu xi forma ta' transazzjoni daqs li kieku dak kollu li qalu dwar l-aġir ta' Oswald Caruana ma kienx minnu. Kuntrarjament għall-provi mressqa minn Oswald Caruana, il-provi dokumentarji u finanzjarji mressqa mill-konvenuti appellanti kienu dettaljatissimi u ma jhallu l-ebda dubju dwar l-effett tal-aġir ta' Oswald Caruana fuq in-negozju tal-konvenuti appellanti u d-danni sofferti mill-istess konvenuti appellanti. Anke dwar il-ħlas tas-salarju rimanenti, kif ukoll il-ħlasijiet sat-tmiem tal-allegat kuntratt tal-impjieg tiegħu, IL-ewwel qorti kienet żbaljata: kien jispetta li l-attur iġib prova tal-paga maqbuda minnu jew li kienu jħallsuh *J & S Catering Limited*. Fil-fatt, tul din il-kawża, kif anki rrilevat fit-trattazzjoni finali, l-attur appellat l-anqas biss irnexxielu, kif lanqas ma rnexxielhom ir-rappreżentanti ta' *J & S Catering Limited*, jippreżentaw imqar *payslips* jew *FS3s* taż-żmien li Oswald Caruana kien jaħdem mal-istess soċjetà *J & S Catering Limited*. Lanqas ix-xhieda, l-avukat Michael Grech u l-avukat Ghasnavi prodotti mill-attur, ma tawna xi ħjiel dwar il-kuntratt tal-impjieg ta' Oswald Caruana u l-kundizzjonijiet tal-istess. Fil-fatt ix-xhieda ta' dawn, iktar iffukat fuq is-somma ta' ħamsa u għoxrin elf euro (€25,000) reklamata minn Oswald Caruana milli dwar il-kundizzjonijiet tal-impjieg tiegħu. Għalkemm l-avukat Grech isemmi li l-paga ta' Oswald Caruana kellha tkun disa' mitt euro (€900) fil-ġimgħa, tali dikjarazzjoni ma ssib ebda komfort fil-provi prodotti. *Inoltre* jekk kif jgħid Oswald Caruana kien hemm abbozz bil-miktub, li qatt ma ġie iffirmit minnu u minn *J & S Catering Ltd*, juri biċ-ċar li fil-fatt ma kien hemm l-ebda qbil dwar l-istess abbozz.

»Allura, l-ewwel qorti ma tistax taqbad u tadotta paga ta' disa' mitt euro (€900) fil-ġimgħa u tasal għall-konkluzjoni li l-konvenuti appellanti għandhom iħallsu lil attur is-somma ta' erbgħa u ħamsin elf euro (€54,000). Lanqas ma kienet korretta l-pożizzjoni legali tal-ewwel qorti għaliex mill-*job history* tal-istess Oswald Caruana jirriżulta li fil-fatt Oswald Caruana mill-ewwel ta' Frar 2013 beda jaħdem għal rasu u *cioè* jiġġestixxi ristoranti ... fil-Belt Valletta u *cioè* dakinhar stess li spiċċa l-impjieg tiegħu mal-konvenuti appellanti – *vide* l-artikolu 36(11) tal-Kap. 452. Jekk xejn, din turi kemm kien ilu jaħdem kontra l-interessi tal-konvenuti appellanti li f'dak il-jum stess li spiċċa jaħdem minn mal-konvenuti appellanti beda jiġġestixxi ristoranti f'ismu. Fatti inkredoli u żbalordanti.«

45. Is-seba' aggravju, li jolqot iċ-ċaħda tal-kontro-talbiet, huwa msejjes fuq l-istess argumenti, u għalhekk il-ħames u s-seba' aggravju sejrjn jitqiesu flimkien. L-aggravju ġie mfisher hekk:

»... .. l-ewwel qorti għamlet applikazzjoni ħażina tal-liġi meta ċaħdet il-kontro-talba tal-konvenuti appellanti. Kif diġà spjegat ben tajjeb fl-aggravji preċedenti, il-konvenuti ressqu provi lil hemm mill-grad tal-probabbli tad-danni li huma soffrew minħabba l-aġir ta' Oswald Caruana, konsistenti fit-teħid ta' *commissions* indebiti kif ukoll f'nuqqas ta' servizzi riżultat tan-nuqqas tiegħu fuq il-post tax-xogħol fl-aħjar staġun tar-restorant u *cioè* fiż-żmien natalizju, kif ukoll il-konsum

ta' sustanzi illeċiti kemm fuq il-post tax-xogħol, kif ukoll fi bnadi oħra li ma kinux jippermettulu jaqdi dmiru sew fuq il-post tax-xogħol.

»L-ewwel qorti dehrilha li kellha tiskarta dawn għaliex dehrilha li l-konvenuti appellant naqsu li jippruvaw dak allegat minnhom sal-grad rikest mill-ligi. Din hija konstatazzjoni żbaljata għall-aħħar, u għalkemm il-qorti tal-appell mhux faċilment jiddisturbaw l-apprezzament ta' provi li jkun sar mill-ewwel qorti, f'dan il-każ tali apprezzament tant kien wieħed manifestament żbaljat u monk li din il-qorti għandha tistħarreg l-istess provi u tissindika jekk l-ewwel qorti setgħetx raġjonevolment tasal għall-konklużjoni minnha milħuqa. Fil-fehma tal-esponenti, din ma setgħetx tagħmlu u l-kontrolba mressqa minnhom giet ippruvata fl-intier tagħha.«

46. Ir-raġunijiet li jagħtu l-appellanti għala fil-fehma tagħhom kien hemm nuqqasijiet fl-imġieba tal-attur li jwasslu biex huma ġarrbu danni u biex it-tkeċċija titqies ġustifikata huma tlieta: i. illi l-attur kien jixtri prodotti mingħand *suppliers* li kienu jagħtuh *commissions* u għalhekk iżommu prezz ogħla, bi ħsara għall-konvenuti; ii. illi l-attur kien jieħu d-droga fuq il-post tax-xogħol li jwassal għalhekk biex ir-rendiment tiegħu ikun anqas milli kellu jkun; u iii. illi kien jidhol tard jew ma jidhol xejn għax-xogħol, u dan f'Diċembru meta x-xogħol, minħabba l-istaġun tal-Milied, jiżdied.
47. Inqisu dawn l-allegazzjonijiet waħda waħda.
48. Essenzjalment l-allegazzjoni dwar il-*commissions* hija msejsa fuq l-argument illi, meta qabblu l-prezzijiet, il-konvenuti sabu illi l-prezz li kienu jħallsu għal provvisti mixtrija mill-attur kienu jkunu ogħla minn prezzijiet oħra li sabu fis-suq.
49. Dan ma huwiex argument konklużiv. Hemm fatturi oħra li jolqtu l-prezz ta' prodott, fosthom il-kwalità u l-istaġun. Barra minn hekk, tqabbil tal-prezz ta' prodotti ġeneriċi ma jiswa xejn. Kif sewwa osservat l-ewwel qorti, ma jiswa xejn tgħid li sibt tixtri ħut orħos minn kemm xtrah l-attur jekk ma tgħidx x'ħut kien. Il-prova kellha tkun billi jitqabbel il-prezz tal-

istess prodott u tal-istess kwalità meta mixtri mill-attur u meta mixtri mingħajr l-intervent tal-attur, u l-aħjar xhieda jkunu *s-suppliers* infishom. Iżda *supplier* wieħed biss tressaq bħala xhud, u dan tressaq mill-attur, għax il-konvenuti ma ressqu ebda wieħed mis-*suppliers* li huma jgħidu kienu jħallsu *commissions* lill-attur. Dan ix-xhud qal hekk meta xehed quddiem l-ewwel qorti fid-19 ta' Mejju 2014:

»Oswald kien jistaqsini l-prezz. Jien ngħidli x'inhu l-prezz; jekk ma jogħgbux il-prezz, jgħidli "iġġiblix". Meta jiena nohodlu x-xogħol ir-*restaurant*, jien kont intih l-*invoice*. Lil Oswald jien ħaġa waħda kont inwegħdu, li l-aħjar xogħol li għandi ser nohodulu r-*restaurant*. Jiena kelli prodotti mill-aqwa Kif inbigħ lil Oswald, inbigħ lil ħaddieħor.«

50. L-attur min-naħa tiegħu ċaħad li qatt talab jew ingħata *commissions*.
51. Din il-qorti għalhekk taqbel mal-ewwel qorti illi ma tressqet ebda prova ta' dak li jallegaw il-konvenuti dwar *commissions*, u l-allegazzjonijiet tagħhom huma msejsa fuq suppożizzjonijiet fiergħa.
52. Dwar it-tieni allegazzjoni tagħhom— li l-attur kien jabbuża mid-droga fuq il-post tax-xogħol – il-konvenuti ressqu biss ix-xiehda tal-konvenut Jonathan Mamo li fiha biss allegazzjonijiet x'aktarx vagi u xejn sostanzjati. Fil-fatt, mistoqsi dwar "issues fuq droga" il-konvenut fis-17 ta' Marzu 2017 qal biss "qalhomli hu stess u rajthom b'għajnejja jien ukoll".
53. Il-konvenuti ċertament ma jistgħux jippretendu li dan iservi bħala prova konkluziva ta' allegazzjoni serja bħal din.
54. Barra minn hekk, jekk hu minnu illi l-konvenuti qabdu lill-attur jikkonsma d-droga, kont tistenna li jagħtuh twissija minnufih u mill-ewwel isemmu din bħala waħda mir-raġunijiet, jekk mhux raġuni ewlenija, għala

temmew l-impjeg. Iżda fl-ittra tad-9 ta' Frar 2013 bħala raġunijiet għat-tkeċċija jsemmu biss "raġuni ta' mankanzi gravi da parti tiegħek fl-impjeg tiegħek inkluż serq u frodi konsistenti fost affarijiet oħra fit-talba ta' *commissions* minn diversi *suppliers* u aġir persistenti kontra l-interessi ta' min kien qiegħed jimpjegak".

55. Din il-qorti għalhekk taqbel mal-ewwel qorti illi ma hemm ebda prova konkreta u konvinċenti ta' dak li qegħdin jallegaw il-konvenuti.
56. It-tielet allegazzjoni tal-konvenuti hija li fix-xahar ta' Diċembru, meta x-xogħol jizdied u għalhekk in-negozju jista' jagħmel aktar qligħ, l-attur ma kienx jidħol għax-xogħol jew kien jidħol tard.
57. Huwa minnu li Alan Ciantar – il-*manager* tar-*restaurants* – ikkonferma li l-attur kien ta' spiss jasal tard għax-xogħol jew ma jitfaċċax u jibgħat lil xi ħadd ieħor floku. Ix-xhud iżda ma qalx jekk dan seħħx matul Diċembru tal-2012, kif jgħidu l-konvenuti, jew inkella f'Jannar tal-2013.
58. Wara li qieset ix-xiehda din il-qorti temmen illi l-attur x'aktarx beda jidħol ftit aktar tard mis-soltu għax-xogħol jew jibgħat lis-*sous chef* floku fix-xahar ta' Jannar u mhux f'Diċembru. Il-konvenut igħid illi għamel hekk, u naqqas ftit mix-xogħol fix-xahar ta' Jannar, kemm għax kellu bżonn żmien ta' mistrieħ wara li kien imħabbat ħafna bix-xogħol matul Diċembru, u għax ma kienx ħa *leave* għal sena sħiħa. Barra minn hekk, fix-xahar ta' Jannar normalment jikkwieta ftit ix-xogħol. Xehed hekk quddiem l-ewwel qorti fid-9 ta' Diċembru 2019:

»Fil-*catering* ikollok ġranet fejn tagħmel ġranet minn filgħodu sa filgħaxija u tagħmel ġimgħat speċjalment meta jkollok responsabbiltà

ta' *executive chef*, u mbagħad jiġu żminijiet bħal Jannar fejn inti tkun tista' tiegħu daqsxejn mistrieħ.

»... ..

»... .. Fi żmien tal-Milied jiena ... għamilt xahar xogħol minn filgħodu sa filgħaxija

»... ..

»... .. Li ħadt f'tit jiem ta' mistrieħ f'Jannar kien veru, u hemmhekk meta beda jimmolla l-klijent tiegħek; għax jien kont għamilt sena ma' J & S u lanqas użajt il-leave tiegħi. Imbagħad f'Jannar nafu kulhadd li f'Jannar ix-xogħol ikun kwiet u bdejt niegħu f'tit jiem ta' mistrieħ jiena;«

59. Din l-allegazzjoni tal-konvenuti wkoll ma hijiex raġuni tajba u biżżejjed biex il-konvenuti jtemmu l-impjieg tal-attur qabel il-waqt, u wkoll ma hijiex prova illi minhabba f'hekk garrbu xi dannu.
60. Il-qorti temmen illi r-raġuni għala l-konvenuti temmew l-impjieg tal-attur kienet illi ma kinux sodisfatti bil-profitti li għamlu f'Diċembru tal-2012 u bdew ifittxu kif setgħu jnaqqsu l-ispejjeż, fosthom billi jġiegħlu lill-attur jixtri prodotti, ukoll jekk ta' kwalità inferjuri, bi prezz anqas, u billi jaslu fi ftehim miegħu biex inaqqsulu r-rimunerazzjoni jew, jekk ma jaċċettax, billi jkeċċuh. Dawn, u mhux in-nuqqasijiet li jgħidu li wera l-attur, kienu r-raġunijiet għala keċċewh.
61. Argument ieħor li jressqu l-konvenuti fil-ħames aggravju biex isaħħu l-argument illi ma għandhomx iħallsu lill-attur nofs il-paga għaž-żmien li kien fadal biex jintemm il-kuntratt huwa illi ma saritx prova ta' kemm kienet il-paga tal-attur: igħidu illi l-attur ma ippreżentax kopja tal-*payslips* jew tal-*FS3*, u għalhekk "l-ewwel qorti ma tistax taqbad u tadotta paga ta' disa' mitt euro (€900) fil-ġimgħa".

62. Tassew illi kien ikun aktar korrett l-attur likieku esebixxa mqar kopja tal-*payslips* jew tal-FS3, ladarba kuntratt bil-miktub ma jidhirx li kien hemm. Madankollu, mix-xiehda li tressqet jirriżulta ampjament kemm kienet il-paga tal-attur. Kien il-konvenut Sandro Mamo stess li meta xehed fis-7 ta' Ottubru 2015 qal hekk:

»Kellu paga ta' disa' mija euro (€900) f'idu fil-ġimgħa

»...

»Oswald jiena ma ftehimtx paga miegħu; il-paga li kellu ma Shane żammejthielu; kellu ... disa' mitt euro (€900) fil-ġimgħa f'idu. *Plus* dawn kellu sebgħa fil-mija (7%) *commission* wara l-ewwel għaxart elef (€10,000) bejgħ li jsir«

63. L-*accountant* tal-konvenuti wkoll jikkonferma dan.
64. Fil-fatt fejn l-ewwel qorti ikkalkolat ħażin kien meta qalet illi "l-paga tal-attur kienet tammonta għal €900 fil-ġimgħa, *ergo* €3,600 fix-xahar". Il-paga kienet ta' tliet elef u sitt mitt euro (€3,600) kull erba' ġimgħat u mhux kull xahar, u għalhekk is-somma likwidata hija biss tnax minn tlettax (¹²/₁₃) ta' kemm kellha tkun. Dwar hekk iżda ma sarx appell.
65. Il-ħames u s-seba' aggravju huma għalhekk miċħuda
66. Fis-sitt aggravju l-konvenuti jgħidu illi l-ewwel qorti għamlet applikazzjoni ħażina tal-liġi meta tat lill-attur aktar minn kemm hu stess kien jippretendi, kif jixhed mandat kawtelatorju maħruġ fuq talba tiegħu. Komplew fissru l-aggravju hekk:

»... .. l-ewwel qorti għamlet applikazzjoni ħażina tal-liġi meta l-istess qorti tat lil attur iżjed minn dak li kien qiegħed jippretendi bħala ħlas. Dan jirriżulta mill-fatt li fil-kawża l-attur ikkawtela l-pretensjoni tiegħu fl-ammont ta' disgħa u ħamsin elf, tliet mija u tmenin euro u tnejn u ħamsin ċenteżmu (€59,380.52). Meta ikkawtela l-istess ammont, l-attur, ovjament, kien jaf dak li kien qed jippretendi. L-ewwel qorti marret *oltre* u minflok tali somma tatu somma ta' disgħin elf, tliet mija u tmenin (€90,380).«

67. Dan l-aggravju huwa fieragħ.
68. Kien ikollhom raġun il-konvenuti kieku fir-rikors maħluf l-attur talab somma speċifika; f'dak il-każ il-qorti ma kinitx tkun tista' tagħti *ultra petita*. Is-somma kawtelata b'mandat ma torbot la lill-parti li tkun talbet il-ħruġ tal-mandat u lanqas lill-qorti. Li jorbot hu dak li jintalab fir-rikors maħluf, u fir-rikors maħluf l-attur ma talabx somma speċifika iżda somom li jridu jiġu likwidati taħt kull waħda mill-kawżali msemmija fit-talbiet.
69. Dan l-aggravju wkoll huwa għalhekk miċhud.
70. Għar-raġunijiet hawn fuq mogħtija il-qorti tiċċad l-appell tal-konvenuti u tikkonferma s-sentenza appellata.
71. L-ispejjeż kollha tal-kawża jiġihallu mill-konvenuti aħwa Mamo.

Mark Chetcuti
Prim Imħallef

Giannino Caruana Demajo
Imħallef

Anthony Ellul
Imħallef

Deputat Reġistratur
da